

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος

Συνδρομὴ ἑτήσια : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

10 Μαΐου 1881

ΣΕΙΣΜΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΡΟ ΤΟΥ 1821

Τοῦ λόγου γινομένου ἐπ' ἐσχάτων περὶ τοῦ σφοδροτάτου σεισμοῦ τοῦ καταστρέψαντος τὴν ἀνθηρὰν Χίον, ἔγινε σὺν τοῖς ἄλλοις ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ ἔκσπασις καὶ ἀπὸ τῆς φυσικῆς τῶν θέσεως ἀποκλίσεως τῶν τυρπάνων ἀρχαίων στύλων σημαίνει ὅτι καὶ τὴν Ἀττικὴν, ἰδίως δὲ τὰς Ἀθήνας συνετάραξαν κατὰ τὴν μακρὰν περίοδον τῶν αἰώνων σφοδροὶ σεισμοί.

Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι ὀρθοτάτη, ὅα ἡδυνάμεθα δὲ νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον τὰς ζημίας ἃς ἐπὶνεγκον οἱ σεισμοὶ εἰς τὴν πόλιν κατὰ διαφόρους χρόνους, ἂν ἡ ἱστορία διεφύλασσαν ἡμῖν πλήρη κατάλογον τῶν γενομένων σεισμῶν. Ἀλλὰ τοιαῦται ἀκριβεῖς σημειώσεις ἐλλείπουσι δυστυχῶς καὶ μόνον σποραδικὰς μανθάνομεν εἰδήσεις.

Αὗτοί οἱ μῦθοι, ἐν οἷς συμβολικῶς καὶ μυστηριωδῶς πολλάκις διεφύλαζαν οἱ ἀρχαῖοι τὴν παλαιολογικὴν φυσικὴν ἱστορίαν τῶν χωρῶν ἃς κατῴκουν, φαίνονται μαρτυροῦντες καὶ ἐν Ἀττικῇ περὶ προϊστορικῶν γεωλογικῶν φαινομένων. Ἰσως δὲ ἡ ἀμιλλα τῆς Ἀθηναίας καὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ μάλιστα ὁ περὶ τοῦ Ἀγχιέμου μῦθος, ὡς πέτρου πέσοντος ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς θεοῦ ἐν ᾧ διεσκέυαζε τὰ τῆς πόλεως, εἶναι ἀμυδρὰ καὶ συμβολικὴ ἀνάμνησις προκιωνίων σεισμικῶν ἐνεργειῶν τῆς φύσεως.

Τὰς δὲ πρώτας ἀκριβεῖς ἱστορικὰς σημειώσεις περὶ σεισμῶν ἐν Ἀθήναις γενομένων εὐρίσκουμεν παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ. Ἀνέγραψε δ' αὐτὰς ὁ μέγας ἱστορικὸς οὐχὶ ἐξ ἀπλῆς ἀναγραφικῆς περιεργίας, ὡς ποιοῦσιν οἱ κοινοὶ τῶν χρονογράφων οἱ τὰ φυσικὰ συμβάντα ἀναμῖξ μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων συνονθυλεύοντες, ἀλλ' ἐξ ἀνωτέρας τινὸς σκέψεως φιλοσοφικῆς. Ἐπειδὴ, ἐκθέτων ἐν τῷ προοιμίῳ τὴν σύμπτωσιν τῶν δεινῶν ἅτινα ἐπὶνεγκεν ὁ πελοποννησιακὸς πόλεμος, ὁρθῶς παρετήρησεν ὅτι μετὰ τῆς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων κακίας συνειργάσθη κατὰ περίεργον σύμπτωσιν πρὸς τὴν καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν μοιραία τις μάχια καὶ ἐκτροπὴ τῆς φύσεως. «τὰ τε πρότερον ἄκοῃ μὲν λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα οὐκ ἄπιστα κατέστη, σεισμῶν τε πέρι, οἱ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον, ἡλίου τε ἐκλείψεις, καὶ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνη-

» μνησόμενα ξυνέβησαν, αὐχοί τε ἔστι παρ' οἷς μεγάλοι ἀπ' αὐτῶν καὶ λιμοὶ καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάβη καὶ μέρος τι φθίρασα, ἡ λοιμώδης νόσος.»

Διακοῦντος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου δις γίνεται μνηστὴρ σεισμῶν συμβάντων ἐν Ἀθήναις. Καὶ πρῶτον μὲν οἱ πολλοὶ σεισμοὶ οἱ διαταράξαντες τὸν χειμῶνα τοῦ 427 τὴν Ἀττικὴν, Βοιωτίαν καὶ Εὐβοίαν καὶ μάλιστα τὸν βοιωτὶον Ὀρχομενὸν ἐγένοντο αἰσθητοὶ καὶ ἐν Ἀθήναις, ὡς ῥητῶς τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου (Γ' 87, 4). Ἦσαν δὲ οἱ σεισμοὶ οὗτοι σύγχρονοι πρὸς τὴν δευτέραν ἐν Ἀθήναις ἐπιδημίαν τοῦ γνωστοῦ λοιμοῦ, ὅστις τελῶς μὲν οὐδέποτε εἶχεν ἐκλίπει, ἀλλ' εἶχεν ὅμως ὅπως δὴ ποτε κοπάσει ἐν τῷ μεταξῷ, ἐπελθούσης τινὸς διαλείψεως.

Μετά τινα δ' ἔτη, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 420, συνέβη ἄλλος σεισμὸς ἐν Ἀθήναις. Συμπίπτει δ' οὗτος μετὰ μιᾶς τῶν σπουδαιωτάτων ἐκκλησιῶν τοῦ ἀθηναϊκοῦ δήμου, ἐκείνης καθ' ἣν ὁ νεαρὸς Ἀλκιβιάδης ἀντέταξε τὸ πρῶτον εἰς τὸν Νικίαν τὰ σχέδια καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ πολυκινήτου καὶ πολυμηχάνου αὐτοῦ νοῦ. Αφορμώμενος ἐκ τῆς πρό τινος ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων συναφθείσης συμμαχίας μετὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ ὑπὸ τῆς δυσκρεσκείας ἣν αὕτη τε καὶ ἡ μὴ παράδοσις τοῦ ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν κατεχομένου φρουρίου Πανάκτου καὶ τῆς Αμφιπόλεως εἰς τοὺς Ἀθηναίους εἶχε προκαλέσει ἐν τῇ πόλει, διανοήθη νὰ διαπραγματευθῇ τὴν φιλίαν τοῦ δήμου πρὸς τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς συμμαχοὺς αὐτῶν. Πρέσβεις δὲ τῶν Ἀργείων ἀφίκοντο εἰς Ἀθήνας τὴν ἀνοξίν τοῦ 420 κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν καὶ ἀπεσταλμένοι τῆς Σπάρτης ἐζήτουν παντὶ τρόπῳ νὰ ἐπιφέρωσι συμβιβασμὸν τῶν διφορῶν τῶν δύο μεγάλων πόλεων. Καὶ εἰς μὲν τὴν βουλὴν παραστάντες οὗτοι ἐδήλωσαν ὅτι ἐστάλησαν ὡς πρέσβεις αὐτοκράτορες παρὰ τῆς Σπάρτης· ἀλλὰ δόλῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου πεισθέντες νάρηθῃσι τοῦτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἐξήγειραν τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν, κατὰβρόντος αὐτοῦ πρώτου τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ἐπιτυχούσης δὲ τῆς πανουργίας τοῦ νεαροῦ δημαγωγοῦ, οἱ Ἀθηναῖοι παρσκευάζοντο νὰ καλέσωσιν ἤδη τοὺς Ἀργεῖους καὶ νὰ δεχθῇσι τὴν συμμαχίαν μετ' αὐτῶν καὶ τῶν συμμαχῶν αὐτῶν, ὅτε σεισμὸς ἐπελθὼν ἐπὶνεγκε τὴν διάλυ-

σιν τῆς ἐκκλησίας, τοῦθ' ὅπερ ἐβοήθησεν εἰς τὰ σχέδια τοῦ φιλολόγωνος Νικίου, τοῦλάχιστον μέχρι τινός. Ἀναγινώσκοντες τὴν διήγησιν ταύτην παρὰ τῷ Θεοκυδίδῃ (Ε' 45) καὶ τῷ Πλουτάρχῳ (Νικ. 10) δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν ὅτι ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου ἐν βίᾳ διελύθη ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τοῦ γενομένου σεισμοῦ. Οὐδέτερος τῶν συγγραφέων χαρακτηρίζει τὸν σεισμόν ὡς σφοδρόν, μᾶλλον δ' ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ὅτι ἦτο ἄσημός τις. Λόγος λοιπὸν τῆς διαλύσεως τῆς ἐκκλησίας δὲν ἦτο ἡ σφοδρότης τοῦ σεισμοῦ καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἐπελθοῦσα ταραχή. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ φαινόμενον, ὅπερ ἐθεωρήθη ὡς διοσημία* κατὰ δὲ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν ἐν Ἀθήναις αἱ διοσημίαι ἐπέφερον τὴν διάλυσιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου. Διὰ τοῦτο δὲ εὐφύεστατα ὁ Ἀριστοφάνης, καταγελῶν τῆς ὑπερβολῆς ἐν τῇ χρήσει ταύτης τῆς συνηθείας, εἰσάγει ἐν τοῖς Ἀχαρνέσιν (στ. 169 κ. ε.) τὸν Δικαιόπολιν ἀπαγορεύοντα νὰ γείνη συζήτησις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τοῦ μισθοῦ τῶν Θρακῶν, ἐπειδὴ ἔσταζεν ἐπ' αὐτὸν ῥανίς βροχῆς, ἅρα εἶνε διοσημία. Μεθ' οὗ δὲ κῆρυξ διαλαλεῖ διαταγὴ τῶν πρυτάνεων τὴν ἐκκλησίαν*.

Ἀλλὰ καὶ ἀλλαχού τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχε τὸ αὐτὸ ἔθος ἕνεκα διοσημίας. Οὕτως ἐν Κορίνθῳ βλέπομεν ἕνεκα σεισμοῦ γενομένου ἐπερχομένην τὴν διάλυσιν συνεδρίας (Θουκ. Ε' 50, 5). Ἐν δὲ Σπάρτῃ τῷ 412, ὅτε ἐψηφίσθη συμμαχία μετὰ τῶν Χίων καὶ Ἐρυθραίων καὶ ἀποστολὴ στόλου δέκα νηῶν ὑπὸ τὸν Μελαγκρίδαν, ἐπελθόντος σεισμοῦ μετεβλήθη ἡ ἀπόφασις καὶ νύαρχος μὲν ἐστάλη ἄλλος, ὁ Χαλκιδεύς, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν νηῶν ἀπὸ δέκα περιεστάλη εἰς πέντε μόνας (Θουκ. Ε' 50, 5).

Μετὰ τούτους τοὺς ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου γενομένους ἐν Ἀθήναις σεισμούς, ὧν τὴν ἐπιμελὴ ἀναγραφὴν χρεωστούμεν εἰς τὸν Θεοκυδίδην, οὐδὲν παρεδόθη ἐπὶ μακροτάτους αἰῶνας, ἐπὶ ὑπερδυσχίλιαν ὅλα ἔτη, περὶ ἄλλων σεισμῶν. Ἀλλὰ τότε μανθάνομεν περὶ τοῦ σφοδροτάτου τῶν σεισμῶν τῶν ἐν Ἀθήναις γενομένων. Ἰδοὺ διὰ τίνων περιγράφεται οὗτος ὑπὸ τινος τῶν συγχρόνων: «τῷ ἔτει τούτῳ μέγας σεισμὸς ἐγένετο καὶ ἅπαντες οἱ οἰκοὶ ἐσεισθήσαν καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Διονυσίου εἰς δύο ἐσχίσθη καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως οἶκος κλόνῳ μέγῳ καὶ λίθῳ ἐκ τοῦ Βράχου προσβλήθεις τὸ ἀνώγειον ἐκρημίσθη. Τοῦτο δὲ ἐγένετο τὸ ἑσπέρας τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος* πολλοὶ τε οἰκοὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος Νικοδήμου μονῆς κατεκρημνίσθησαν καὶ ἡ Βασιλικὴ ἐκκλησία ἐρράγη καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ εἰς τὴν Μητρόπολιν ὁ Δημήτριος κεραυνῷ βληθείς ἐτελεύτησεν ἀφῆσας ὄφρα καὶ χήραν*». Ἄν καὶ αἱ εἰδήσεις αὗται περιλαμβάνονται ἐν τῷ χρονικῷ τῆς

μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ὅπερ ἐξήγειρέ τινες ἀμφιβολίαι, οὐδὲν ἔχομεν λόγον νὰ δυσπιστήσωμεν πρὸς τὴν διήγησιν τοῦ μοναχοῦ. Μᾶλλον δὲ πρέπει νὰ ἐπιμεινώμεν εἰς τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ, τὸ μὲν ἵνα εὐρώμεν τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐγένετο ὁ σεισμὸς, τὸ δὲ ἵνα ἐξηγήσωμεν τὰ κατ' αὐτόν. Τὸ ἔτος τοῦ σεισμοῦ δὲν ἀναγράφεται ἐν τῷ ἀποσπασματι τοῦ χρονικοῦ, ἀλλ' ἔχομεν τὸν χρόνον κατὰ προσέγγισιν δεδωλμένον διὰ τῆς μνείας τοῦ Δημητρίου, ὅστις κατὰ πιθανώτατον λόγον εἶνε ὁ ἱερεὺς Δημήτριος Κολοκύνθης ὁ τῷ 1651 πορευθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸν πατριάρχην Ἰωαννίκιον καὶ λαβὼν πατριαρχικὴν ἄδειαν ἵνα ἰδρύσῃ τὴν μονὴν τῶν ἁγίων Ἀναργύρων. Ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τοῦ 1687 δυνάτν νὰ συνῇσθῃ ὁ σεισμὸς ὁ καταστρέψας τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἐπειδὴ οὗτος ἐσώζετο ἔτι ἀκέραιος ὅτε ἦλθεν ὁ Σπῶν εἰς Ἀθήνας καὶ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἀργότερον ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔτει γενομένην ἄλωσιν τῆς πόλεως. Ἀλλὰ τῷ 1751, ὅτε ἐπεσεκέψατο τὴν πόλιν ὁ Stuart, τοῦ οἴκου τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς ἐκκλησίας Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἐσώζοντο μόνα τὰ ἐρείπια. Ἄρα ὁ σεισμὸς ἐγένετο μετὰ τοῦ 1687 καὶ τοῦ 1751*. Ἐγένετο δὲ τὴν ἑσπέραν τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος, ἥτοι τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην τοῦ Σεπτεμβρίου, οὐχὶ δὲ τὴν πρώτην Ἰουνίου, ὡς ἐσφαλμένως ἔγραψαν οἱ κ. A. Mommsen καὶ J. Schmidt. Τῶν δὲ βλαβέντων κτιρίων ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καὶ ὁ οἶκος τοῦ μητροπολίτου ἔκειντο προσεχῇ ἀλλήλοις, καθ' ὅς ἄλλοθεν ἔχομεν μαρτυρίας, κατὰ τοὺς προσεχέστερους πρόποδας τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὡστε τὸν λόγον ἐκείνων προφανῶς ἀποκαλεῖ Βράχον ὁ χρονογράφος, ἐξ οὗ κατέπεσαν ὁ μέγας λίθος. Ἦ δὲ μονὴ τοῦ Νικοδήμου, ἧς πολλοὶ οἰκοὶ ἐσχίσθησαν, εἶνε βεβαίως ἡ δώρυγος τὴν σήμερον Ῥωσικὴ ἐκκλησία. Οὕτω καὶ ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησία τῶν ἁγ. Θεοδώρων ἐν Ἀθήναις ἐν τινὶ ἐγγράφῳ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Ι' τῷ 1208 ἀναφέρεται ὡς monasterium Sancti Theodori*. Τούτῳ δ' ἐν τῷ χρονικῷ ἀναφερομένου οἴκου πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ἢ πραγματικὰ καλῶς, ἢ ὁ ἅγιος Νικοδήμος δὲν ἦτο μόνον κατ'

* Ἰδ. καὶ Mommsen, Athenae Christianae σ. 44. Ὁ σοφὸς διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀστεροσκοπείου κ. Julius Schmidt ἐν μὲν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ Studien über Erdbeben. (Ἐκδ. Β'. Ἐν Λειψίᾳ 1879 σ. 160) τάσσει τὸν σεισμόν τοῦτον ἀόριστος μετὰ τοῦ 1641 καὶ 1660, ἐν δὲ τῇ διατριβῇ αὐτοῦ Vulkaneruptionen und Erdbeben (ἐν τῷ τοῦ Deffner Archiv für mittel- und neugriechische Philologie Τεύχ. Α'-Β'. 1880 σ. 111) μετὰ τοῦ 1636 καὶ 1660. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι τῶν αὐτῶν ἐκτεθέντων περὶ τῆς χρονολογίας, ἐν οἷς ἀκολουθεῖ μάλιστα τῷ Mommsen, εἶνε πειστικά. Ἐν τοῖς Studien ὁ κ. Schmidt συγκεχυμένως ἀναγράφει τὰ τῶν ἀθηναίων σεισμῶν κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον ἢ δὲ μελέτῃ τῶν πηγῶν παύσει ὅτι ὁρθότερα εἶνε τὰ ἐν τῇ προμνημονεύσει αὐτοῦ νεωτέρᾳ διατριβῇ ἀναγραφόμενα.

* Ἰδ. τὴν ἐμὴν σημείωσιν περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Θεοδώρων ἐν Περνασσόμ. Β' σ. 72.

* Ἰδ. καὶ Ἑκκλησιαζ. στ. 791 καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. εἰς Ἀχαρνέων στ. 171.

** Ἀρχαιολ. Ἐφημερίς 1853 σελ. 911.

ὄνομα μονῆ, ἢ γειτονικά τινα κτήματα τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ὅποια καὶ τὴν σήμερον ἔχει αὐτὴ, ἀνήκοντα τοῖς Ῥώσις. Ἦτο δὲ γνωστὴ ἡ παλαιὰ αὕτη βυζαντινὴ ἐκκλησία ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας ὡς Σωτῆρα Αυκοδήμου ἢ Νικοδήμου. Ἀλλὰ τίς εἶνε ἡ ἐν τῷ χρονικῷ ἀναφερομένη Βασιλικὴ ἐκκλησία, περὶ ἧς δὲν εἶνε τι γνωστόν; Εἰκάζω ὅτι τοῦτο τὸ ὄνομα εἶχεν ἡ ἐκ τῶν παλαιῶν χριστιανικῶν χρόνων Basilica, ἥτις ἀνεκαλύφθη ἢ παρετηρήθη πρὸ εἰκοσαστίας περίου ἐν τῷ νῦν κήπῳ τῶν Ἱλισσίδων Μουσῶν, ἐνθα τὸ πρότινον ἑτῶν πηχλὸν θερινὸν θέατρον ἐξ ἀσυγγνώστου ἀμελείας ὠκοδομήθη κατὰ μέρος ἐπὶ τῶν θεμελίων τῆς Βασιλικῆς ἐκείνης.

Τοιοῦτος καὶ ὁ σεισμὸς τοῦ δεκάτου ἐβδόμου ἢ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος, εἰς ὃν πρὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος εἰς καὶ μόνος μαρτυρεῖται ἐπακολουθήσας ἐν ἔτει 1805. Ἐγένετο δ' οὗτος κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τῇ 5 [17 κατὰ τὸν Dodwell**]. Προηγέθησαν δ' αὐτοῦ ῥαγδαῖαι βροχαὶ, ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ μετὰ πνικτικὴν ζέσθην. Ἦ δὲ καταιγὶς αὕτη διήρκεσεν εἴκοσι καὶ ἑξ ὅλας ὥρας ἄνευ διακοπῆς. Καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Ἀγγλος περιηγητής, τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Ἱλισσὸς ἀπὸ ἀνύδρου διώρυγος μετεβλήθη εἰς ἄγριον καὶ βαθύρρουν ποταμὸν κατακλύσαντα τὰ πέριξ, θέαμα ἄξιον λόγου διὰ τοὺς συγχρόνους Ἀθηναίους, οἵτινες συνέφερον παμπληθεῖς ἵνα θαυμάσωσι τὸν ἔκτακτον τοῦτον ῥοὴν τοῦ ποταμοῦ. Τῇ ἐπομένῃ τοῦ σεισμοῦ ὁ Ἱλισσὸς εἶχεν ἀποβάλλει ἥδη τὴν προτέρην αὐτοῦ ὁρμὴν, μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἐπανῆλθεν ἡ συνήθης αὐτοῦ ξηρότης, ἀφ' ἧς σπανιώτατα ἀφίσταται, ὡς γνωστόν.

Τοιοῦτοι οἱ ἐν Ἀθήναις γεγόμενοι μέχρι τοῦ 1821 σεισμοὶ, περὶ ὧν ἐσώθησαν εἰδήσεις. Πάντως δ' ἐγένοντο καὶ ἄλλοι μὴ ἀναγραφόμενοι ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν καὶ χρονολογῶν. Πιθανώτατον δὲ εἶνε ὅτι κατ' ἄλλους σεισμούς, ὧν ἐσώθησαν εἰς ἡμᾶς περιγραφαί, ἐσεισθήσαν μὲν καὶ αἱ Ἀθηναί, δὲν ἀνεγράφη δὲ τὸ γεγονός, περιορισθείσης τῆς διηγήσεως εἰς τοὺς τόπους ἐνθα οἱ σεισμοὶ ἐγένοντο μάλιστα αἰσθητοὶ ἢ προὔξινεσαν μεγάλας ζημίας. Τοῦτο δυνάμεθα μάλιστα νὰ εἰκάζωμεν περὶ τῶν κατ' Ἀγρουστον τοῦ ἔτους 553 μ.χ. ἐπανειλημμένων φοβερῶν σεισμῶν, οἵτινες ἐπὶ νεικὸν σπουδαίας καταστροφῆς καὶ ζημίας ἀνυπολογίστους κατὰ τὸν Κρισάκον κλόπον, τὴν Κορινθίαν, τὴν Ἀχαΐαν καὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ οὗς ἐκτενῶς περιγράφουσιν οἱ Βυζαντινοὶ ἱστορικοί.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1821 καὶ ἐντεῦθεν οὐ μόνον σεισμοὶ πολλοὶ ἐσεισαν καὶ τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναγραφὴ αὐτῶν ἔγεινεν ὀσημέραι τακτικώτερη. Μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858, ὅτε ἀνέλαθε

* Mommsen, Athenae christianae σ. 44, σημ. ** Dodwell, Classische und topographische Reise durch Griechenland γερμ. μεταφρ. Τόμ. Α' σ. 295.

τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπ' ἀγαθοῦς ἰδρυέντος ἀστεροσκοπείου τῶν Ἀθηναίων ἀνάρχματος ἐπιστήμων κ. Γούλιος Σιθ, δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ἔχομεν τακτικὸν ἡμερολόγιον τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν γενομένων σεισμῶν, ἀνερχόμενον εἰς χιλιάδας πολλὰς παρατηρήσεων, ὧς δύνανται νὰ εὐρώσιν εὐχερῶς οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἑστίας ἐν τῇ διδακτικότητῃ αὐτοῦ συγγραφῇ τῇ ἐπιγραφομένῃ «Μελέται περὶ σεισμῶν.»

ΣΗΜΕΡ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφίνης. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδ. σελ. 273.

Ζ'.

Ῥολίγει τινὲς πληροφορίες.

— Μοῦ ἐπιτρέπετε, εἶπεν ἐσπέρην τινὰ ἡ Λουκία, νὰ σᾶς ἐρωτήσω κατ' ;

— Τὸ κατ' αὐτὸ θὰ εἶνε πολὺ λεπτόν, ἀφοῦ ἀρχίζει μὲ προοίμιον, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος.

— Ἡ ἐρώτησις ἀφορᾷ σᾶς, ἱατρὲ, καὶ δὲν ἡξούρω ἂν πρέπει νὰ τὴν κάμω.

— Δὲν πειράζει, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· σᾶς δίδω τὴν ἄδειαν νὰ μ' ἐρωτήσετε ὅ,τι θέλετε, εἴτε μὲ ἀφορᾷ, εἴτε ὅχι.

— Εὐχαριστῶ. Ἦθελα νὰ μάθω, πῶς εἰς ἀνθρώπος διακεκριμένος, καθὼς σεῖς...

Ὁ Ἀντώνιος διεβόλησε εἰς γέλωτα.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ἡ Λουκία διακοπτομένη, ἡμπορεῖτε νὰ γελᾶτε ὅσον θέλετε, ἀλλ' ὅπως δῆποτε εἴσθε ἄνθρωπος διακεκριμένος, τὸ ἡξούρετε.

— Ἄν μετρία ἐκπαίδευσις καὶ ἀνατροφή ἀποτελοῦσι καθ' ὑμᾶς διακεκριμένον ἄνθρωπον, τότε εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τὴν πατρίδα μου.

— Ἐννοεῖτε δηλαδὴ, ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὴν πατρίδα σας πολλοὶ ὅμοιοι σας;

— Οὐμίλειτε σπουδαίως; ῥώτησεν ὁ Ἀντώνιος. Τότε θεωρεῖτε, φαίνεται, τὴν Ἰταλίαν ὡς βασιλεῖον τυφλῶν, ὅπου βασιλεύουν οἱ μονόφθαλμοι. Πιστεύσατέ μου, φιλότατη μου κυρία, θὰ εὐρῆτε πολλοὺς ἀνωτέρους μου, οἵτινες ζῶσιν ἄχρηστοι καὶ ἀποθνήσκουν ἄγνωστοι. Δὲν φαντάζεσθε, ἐξηκολούθησε, πόσαι διάνοιαι, πόσαι δυνάμεις καὶ πόσοι εὐγενεῖς πόθοι, χάνονται πνιγόμενοι εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτὴν ἀντλίαν, ἥτις ἐπὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χάρτου ὀνομάζεται Ἰταλία.

Νέφος ἀνεκφράστου μελαγχολίας ἐσκέπασε τὴν συνήθως αἰθρίαν μορφήν του. Ἡ Λουκία ἐνόησε καὶ ἔμεινε σιωπῶσα.

— Λοιπὸν, ὑπέλαθεν ὁ Ἀντώνιος κινῶν ἐπιχαρίτως τὴν κεφαλὴν, ὥστε θέλων ν' ἀπαλλαγῇ ὁ χληρὸς βάρους, ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξηκολούθησετε; Σᾶς ἐφαίνετο παραδόξον, πῶς ἄνθρωπος διακεκριμένος ὡς ἐγὼ κατήντησε νὰ παύσῃ κηθάρων τοῦτο ἡθέλατε νὰ εἰπῆτε;

— Διόλου! — πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ζῇ εἰς μι-

κρὸν χωρίον καθὼς αὐτὸ, ἐν τῷ μέτῳ χονδρῶν χωρικῶν.

— Χονδρῶν χωρικῶν! ὑπέλαβεν ὁ ἱταλὸς. Μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς διακόπτω καὶ πάλιν, ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ ν' ἀκούω νὰ ὀνομάζωνται τοιοῦτο-τρόπως οἱ ἡμερώτεροι ἄνθρωποι τῆς γῆς. Ὀνομά-σετέ τους ἀμαθεῖς, δεισιδαίμονας, ὅ,τι θέλετε, ἀλλὰ μὴ τοὺς λέγετε χονδρούς. Διὰ τὸς νο-μίζετε τοιοῦτους;

— Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ Λουκία μετὰ τινος ἀμυχανίας, ὁ πατήρ μου μὲ εἶπε πολλάκις ὅτι τὸν ἐσταμάτησαν εἰς τοὺς περιπάτους του καὶ τοῦ ὠμίλησαν ἀπρεπῶς.

— Ἐννοῶ κάλλιστα ὅτι ἐστενοχωρήθη ὁ Σίρ Ἰωάννης, διότι χωρικοὶ τινες τοῦ ἀπέτειναν τὸν λόγον εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν δὲν ἐννοεῖ· δὲν ἐννοῶ ὅμως, πῶς ἐξέλαβε τὴν οἰκειότητα ὡς ἔλ-λειψιν σεβασμοῦ καὶ τοὺς κατηγορεῖ ὡς χονδρούς ἀνθρώπους.

— Ἰατρὲ, δὲν ἀπαντᾷτε εἰς τὴν ἐρωτησίαν μου.

— Θεωρεῖτε τὴν ἐδῶ ζῶν μου ὡς δυστύχημα δι' ἐμέ;

— Ὅχι ὡς δυστύχημα ἀλλ' ὡς τύχην κατω-τέραν τῆς ἀξίας σας.

— Καὶ ἂν δὲν δύναμαι νὰ κάμω ἀλλέως; εἶ-πεν ὁ Ἀντώνιος.

— Ἦξεύρετε πολὺ καλὰ, ὅτι αὐτὸ δὲν εἶνε ἀ-ληθές, εἶπεν ἡ Λουκία μετὰ τινος ζέσεως. Ἦξεύ-ρετε κάλλιστα, ὅτι ἀρκεῖ μίαν λέξιν νὰ εἰπῇτε, διὰ νὰ μεταβληθῇ ἡ σημερινή σας θέσις εἰς θέσιν πολὺ ἀνωτέραν.

— Βλέπω τί τρέχει, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος μειδιῶν, οἰκειώθητε μὲ τὴν Σπεράντσαν, καὶ σᾶς διηγῆθη θαύματα περὶ τῶν μεγαλείων τὰ ὁποῖα μὲ περι-μένουν. Μὴ πιστεύετε τόσο ἐύκολα, σᾶς παρα-καλῶ, πληροφορίας, τὰς ὁποίας θὰ σᾶς δώσουν περὶ ἐμοῦ ἡ Σπεράντσα καὶ ἡ μήτηρ της.

— Σεῖς ὅμως μοῦ εἶπατε, ὅτι ἡ Σπεράντσα εἶνε κόρη μὲ νοῦν καὶ μὲ καρδίαν.

— Μάλιστα καὶ ἡ μήτηρ της ἐπίσης. Ἀλλ' ὁ-σάκις πρόκειται περὶ ἐμοῦ, τὰς παραφέρει ἡ φαν-τασία των. Εἶμαι ἡ λατρεία των, καὶ ἂν ἀκού-σουν ὅτι μοῦ ἔχουν κῆπου φυλαγμένον κανὲν βα-σίλειον, θὰ τὸ πιστεύουν.

— Ἄν σᾶς ἀγαποῦν, — καὶ ἡξεύρω ὅτι σᾶς ἀ-γαποῦν — θὰ εἰπῇ ὅτι ἔχουν τοὺς λόγους των.

— Λόγους φανταστικούς, ἡ τοῦλάχιστον ὑ-περβολικούς. Αἱ γυναῖκες, καθὼς λέγουν, εἶνε εἰς ὅλα ὑπερβολικά. Ἀδύνατον νὰ πεισθῇ ἡ Ῥόζα, ὅτι δὲν ἔσσωσα τὴν ζῶν τῆς κόρης της κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ἀσθένειαν· ἐνῶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε ἀληθές. Ὡς πρὸς τὴν Σπεράντσαν, φαντάζε-ται ὅτι μοῦ χρεωστᾷ ἀπειρον εὐγνωμοσύνην, διότι εἰς μίαν ὑπόθεσιν, ἥτις τὴν ἐνδιαφέρει πολὺ, κα-τέβαλα μερικὰς προσπαθείας, αἱ ὁποῖαι, χρεω-στῶ νὰ τ' ὁμολογήσω, ἀπέβησαν ἐντελῶς μάταιαι.

— Μὲ τί τέχνην ὑποτιμᾷτε τὸν ἐαυτὸν σας!

— Διόλου, μὲς Δάβεν, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ πιστεύετε, ὅτι ἔχω καλλίστην ιδέαν περὶ τοῦ ἐ-αυτοῦ μου· ἀλλὰ δὲν ὑποφέρω καὶ τὴν ὑπερίμνη-σιν. Θέλετε νὰ μάθετε εἰς τί συνίσταται τὸ λαμ-πρὸν αὐτὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον εἶνε εἰς τὴν διάθι-σίν μου, κατὰ τὴν ιδέαν τῆς Σπεράντσας;

— Ἐννοεῖται, εἶπεν ἡ Λουκία.

— Δὲν θὰ σᾶς φανῇ πολὺ λαμπρὸν, σᾶς τὸ προλέγω. Τὸ παρελθὸν ἔτος... Ἀλλὰ προτιμώ-τερον ἴσως εἶνε, πρὸς πλειοτέραν σαφήνειαν, νὰ σᾶς εἰπῶ πῶς καὶ πόθεν κατήντησα εἰς αὐτὸν τὸν τόπον.

— Σᾶς τὸ παρακαλῶ, εἶπεν ἡ Λουκία, ἐντεί-νουςα πᾶσαν αὐτῆς τὴν προσοχήν.

— Εἶνε ἱστορία, ἥτις δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς ὀλίγας λέξεις. Ὅτι ἐν τέκνον τῆς Σικελίας ἡ οἰκισθῆναι ἄλλης χώρας αὐτῆς τῆς χερσονήσου, μὴ ἔχον ἄλλην ἐπιθυμίαν παρὰ νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ πλησίον τῆς ἐστίας του, ἐδιώχθη αἴφνης διὰ τῆς βίας ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ ἐξρίφθη εἰς τὴν ἔρημον τοῦ κόσμου, εἶνε πρᾶγμα τόσον κοι-νὸν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν, ὥστε δὲν ἔχει ἀνάγκην περαιτέρω ἐξηγήσεως. Τὸ νὰ ἦνέ τις ἐλευθερόφρων ἢ νὰ ἐμπνέῃ ὑποψίαν ὅτι εἶνε, ἀρκεῖ διὰ νὰ πάθῃ πᾶς ἱταλὸς τὰ αὐτά. Παράδοξον ὅμως πρέπει νὰ φανῇ καὶ εἶνε ἀληθὲς παραδόξον, — ὅταν τις ἀνα-λογισθῇ πόσος στενὸς δεσμὸς συνδέει τὰς διαφό-ρους ἱταλικὰς κυβερνήσεις μεταξὺ των, — ὅτι ἄν-θρωπος διωχθεὶς ἀπὸ τὴν Σικελίαν κατάρρωσε νὰ γείνῃ ἀνεκτὸς καὶ νὰ εὕρῃ καταφύγιον εἰς τὴν Σαρδηνίαν.

Ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν παρακαλεῖται νὰ ἐνθυ-μηθῇ ὅτι ὁ ἱατρὸς Ἀντώνιος ὁμιλεῖ ἐν ἔτει 1840.

— Ἰδοὺ πῶς τὸ πρᾶγμα συνέβη. Καθ' ἣν ἡμέραν τὸ ἔδαφος τῆς Κατάνης κατέστη δι' ἐμέ πολὺ καυστικὸν — περιττὸν δὲ εἶνε νὰ σᾶς ἀναπτύξω ἐπὶ τοῦ παρόντος τοὺς πολιτικούς λόγους τοῦ πρᾶγματος — τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχον τὸ εὐτύ-χημα νὰ γείνω δεκτὸς ἐπὶ τινος πλοίου διευθυ-νομένου εἰς Γένουαν. Ὅτε ἐφθάσαμεν ἐδῶ, μοῦ ἐζήτησαν τὸ διαβατήριόν μου, καὶ ἐπειδὴ, φυσικῶς τῷ λόγῳ, δὲν εἶχον, δὲν μοῦ ἐσυγχώρησαν νὰ ἀποβιβασθῶ. Εὐτυχῶς ὁ θεὸς μου — ἄγγλος ἀξιω-ματικὸς, περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς διηγῆθη ἡδὴ ὅτι εἶχε νυμφευθῇ τὴν μεγαλειτέραν ἀδελφὴν τῆς μη-τρός μου — εἶχε τὴν εὐτυχὴν ιδέαν, ὅτε τὸν ἀπε-χαιρέτισα, νὰ μοῦ δώσῃ ἐπιστολὴν συστατικὴν εἰς παλαιὸν του φίλον, τὸν ἐν Γενούῃ πρόξενον τῆς Ἀγγλίας. Ἐστειλα τὴν ἐπιστολὴν μου πρὸς τὸν κύριον αὐτὸν, καὶ διὰ τῆς παρεμβάσεώς του κα-τάρωσα ὅχι μόνον ν' ἀποβιβασθῶ, ἀλλὰ καὶ νὰ μείνω μίαν ἐβδομάδα εἰς τὴν πόλιν. Δὲν ἡξεύρω ὅμως, ὡς εὐκόλως φαντάζεσθε, οὔτε τί νὰ κάμω οὔτε ποῦ νὰ ὑπάγω, ὅτε πρῶτον τινα ἀνέγνωσα εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς πόλεως μίαν εἰ-δησίαν, ἥτις μ' ἐζήγαγε τῆς ἀμυχανίας μου. Δὲν σᾶς εἶπα, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν περὶ τῆς ὁποίας

σᾶς ὁμιλῶ, τὸ 1837, ἡ ἀσικτικὴ χολέρα ἐμά-στιζεν ὅλην τὴν Ῥιβιέραν. Ἡ ἐφημερίς λοιπὸν τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσα, προσεκάλεε ὅλους τοὺς ἱατροὺς, ἐν γένει καὶ ἰδίως τοὺς νέους, νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ ἱατροσυνέδριον καὶ λάβωσιν ὑπηρεσίαν, ἐπὶ ἀ-μοιβῇ. Ἀπεράσισα εὐθὺς νὰ προσφέρω τὰς ὑπηρε-σίαις μου τὸ μὲν ἐκ φιλανθρωπίας, τὸ δὲ καὶ ἐκ λόγων ἐγωῦσμου. Ἐνόησα ὅτι μοῦ προσφέρετο σάνις σωτηρίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ πατήσω διὰ νὰ σωθῶ· διότι τὸ ν' ἀφήσω τὴν Ἱταλίαν ἦτο δι' ἐμέ ἀπελπιστικόν. Ἄν ἐπετύγχανον, ἡ-μην βέβαιος ὅτι θὰ ἐκέρδαινα τὸν ἄρτον μου χω-ρίς νὰ βαρύνω τὴν οἰκογενεῖάν μου. Προσῆλθον λοιπὸν εἰς τὸ ἱατροσυνέδριον καὶ ἐδήλωσα, ὅπως ἦτο καὶ ἡ ἀλήθεια, ὅτι εὐρεθείς ἐν μέτῳ τῆς χο-λέραις ἥτις εἶχον ἐνσκήψαι πρὸ τινων μηνῶν ἐν Σικελίᾳ, εἶχον ἀποκτήσει πεῖραν τινα εἰς τὴν θε-ραπείαν τῆς νόσου. Μὲ ἐδέχθησαν κάλλιστα· ἀλλ' ἅμα εἶδαν τὸ δίπλωμά μου, τὸ ὁποῖον εἶχον φέ-ρει μαζὺ μου μαζὺ μὲ ἄλλα ἔγγραφα, μοῦ εἶπαν, ὅτι ἐπειδὴ ἦμην ξένος — μάλιστα! ἄνθρωπος γεν-νηθεὶς εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἱταλίαν ἦτο ξένος εἰς τὴν βόρειον — δὲν ἠδύναντο νὰ δεχθῶσι τὴν ὑπη-ρεσίαν μου, ἐκτὸς ἐὰν ἔκαμνα ἀναφορὰν εἰς τὸν βασιλέα καὶ μ' ἐδίδοτο ἡ ἄδεια. Τὸ κατ' ἀρχὰς μοῦ ἐπροξένησεν ἀποστροφὴν ἡ ιδέα, ὅτι ἔπρεπε νὰ ζητήσω δι' ἀναφορὰς τὴν ἄδειαν νὰ ἐκθέσω τὴν ζῶν μου ὑπὲρ τῶν ὁμοίων μου. Ἀλλ' οἱ κύριοι τοῦ ἱατροσυνεδρίου μὲ παρεκάλεσαν θερμῶς νὰ ὑπο-βληθῶ εἰς ἀπλὴν διατύπωσιν, ὡς ἔλεγον, καὶ μοῦ ἐπρότειναν νὰ διαιβιάσωσι τὴν ἀναφοράν μου καὶ νὰ τὴν ὑποστηρίξωσιν. Ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας ἐπίσης ἐπολέμησε τὴν ἀντίστασίν μου μὲ τόσῃν ἐπιμονῇ, ὥστε ἐπὶ τέλους ἐνέδωκα. Ἐστειλα λοιπὸν τὴν ἀναφοράν μου, ἅκων καὶ μὲ μεγάλην μου δυσκράσειαν, καὶ τὴν ἐπομένῃν ἐβδομάδα ἔλαβον τὴν εἰδοποίησιν ὅτι ἡ αἴτησίς μου εἶχε γείνῃ δεκτὴ. Τὸ ἱατροσυνέδριον μ' ἔστειλεν ἀμέ-σως εἰς τὸ Σάν-ρέμο, ὅπου ἐφθάσα τὴν 23 Ἀ-πριλίου.

— Τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων μου! ἀνέκρα-ξεν ἡ Λουκία μετὰ παιδικῆς φαιδρότητος· τί πα-ράδοξος σύμπτωσης!

— Εὐτυχῶς μᾶλλον, παρετήρησεν ὁ Ἀντώ-νιος, συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ἀθώας ἐκείνης χαρᾶς. Κλείετε λοιπὸν τοὺς ἔγκοι μετὰ δύο ἡμέρας. Χαίρω πολὺ ὅτι μὲ τὸ εἶπατε, διότι, μὲλονότι εὐρίσκεσθε ἐπὶ ξένης γῆς, πρέπει ν' ἀκούσθε συγ-χαρητήρια τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

— Μὴ τὸ λησμονήσετε, εἶπεν ἡ Λουκία ἀστεί-ευμένη. Εἰπέτε μου ὅμως τώρα, ἐξηκολούθησε, πῶς ἦλθετε νὰ κατοικήσετε ἐδῶ.

— Τελειὸν ἐνθύς. Ὅταν ἐφθάσα εἰς τὸ Σάν-Ῥέμο ἡ χολέρα ἦτον εἰς ὅλην τὴν ἀκμὴν. Ἐκάμα ὅ,τι ἠδυνάμην, χωρὶς, ἐννοεῖται, μεγá-λας ἐπιτυχίας, ἀλλὰ χωρὶς καὶ νὰ φεισθῶ τὴν ζω-ήν μου.

— ὦ! ὅσον δι' αὐτὸ, εἶμαι βεβίαια διέκοψε ζω-ηρῶς ἡ Λουκία.

— Μὲ ἀντήλειψαν ὅμως ἀρθρῶς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν ἀνθρώπων. Μετὰ πολλῶν μη-νῶν κοπιώδη ἐργασίαν ἡ φοβερὰ μάλιστα ἤλατ-τώθη, καὶ ἐξέλιπε τέλος ἀφ' ἑαυτῆς. Μετ' ὀλί-γον δὲ ὁ δημόσιος ἱατρὸς τῆς Βορδιγέρας, γέρον πολὺ, ἀπέθανε, καὶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον μοῦ προσέφερε τὴν θέσιν του. Ἐδέχθην, διότι καὶ ἡ μικρὰ πόλις μὲ ἤρσσε, καὶ οἱ ἀγαθοὶ της κάτοικοι μοῦ ἦσαν ὅλοι γνωστοί. Ἀλλ' ἡ κυβέρ-νησις ἠρνήθη νὰ ἐπικυρώσῃ τὸν διορισμόν μου, ἐπὶ τῇ προφάσει πάλιν ὅτι ἦμην ξένος καὶ διδά-κτωρ ξένου πανεπιστημίου. Ἀλλ' ἡ Βορδιγέρα ὁ-μως ἐπεθύμει ἐκ παντὸς τρόπου νὰ μὲ κάμῃ ἱα-τρόν της, καὶ ἐπιτροπὴ εἰδική, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ δημάρχου καὶ δύο δημοτικῶν συμβούλων, μετέβησαν εἰς τὸ Τουρίνον διὰ νὰ ἐνεργήσουν ὅτι ἔπρεπε. Ἐγράψε δὲ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ Σάν-Ῥέμο, ὅστις μὲ εἶχεν εἰς μεγάλην ὑπό-ληψιν. Τέλος πάντων ὁ διορισμός μου ἐνεκρίθη, καὶ ἰδοὺ πῶς εὐρίσκομαι εἰς αὐτὸ τὸ χωρίον ὡς ἱατρὸς δημοτικός.

— Τί λυπηρὸν, εἶπεν ἡ Λουκία, σχεδὸν δα-κρύουσα, νὰ διώκεται τις τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, ἀπὸ τοὺς ἀγα-πητούς του. Ὅ,τι μοῦ εἶπατε, μοῦ ἀποκαλύπτει πρᾶγματα τὰ ὁποῖα οὐδὲ κἂν ὑπόπτευν μὲχρι τοῦδε. Ὅθ' ἐκπλαγῆτε ἀπὸ τὴν ἀμάθειάν μου, ἀλλ' εἰπέτε μου, σᾶς παρακαλῶ, πόσα χωριστὰ κράτη εἶνε εἰς τὴν Ἱταλίαν;

— Εἶνε τόσα, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, ὥστε πρέ-πει νὰ τὰ μετρήσω εἰς τὰ δάκτυλα διὰ νὰ μὴ κάμω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος λάθος. Ἀς μετρήσωμεν: Νεά-πολις καὶ Σικελία, Ῥώμη, Σαρδηνία, Τοσκάννα, Πάρμα, Λούκα καὶ Μοδένα· τὸ Λομβαρδοβενετι-τὸν βασιλείον, ὑπὸ τὴν Αὐστρίαν, εἶνε τὸ ὄγδοον.

— Καὶ ὅλαι αἱ κυβερνήσεις ὁμοιάζουν;

— Ὅλαι εἶνε δεσποτικά.

— Καὶ ὁ πάπας, εἶνε καὶ αὐτὸς ἐπίσης κακός;

— Καὶ χειρότερος, ἂν εἶνε δυνατόν. Αὐτὸ, εἶμαι βέβαιος, δὲν σᾶς ἐκπλήττει.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀπήντησεν ἡ Λουκία, δὲν ἔχω ιδέαν περὶ αὐτῶν τῶν πραγ-μάτων.

— Τίποτε παράδοξον εἰς τὴν ἡλικίαν σας. Νεῶνις μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Ῥώμην χάριν τῆς ὑγείας της καὶ χάριν διασκεδάσεως δὲν ἐνασχό-λεται βεβίαιως περὶ τοῦ εἵδους καὶ τῆς ποιότη-τος τῶν κυβερνήσεων. Ἐγνωρίσατε πολλὰς Ῥω-μαϊκὰς οἰκογενεῖας;

— Καμμίαν σχεδόν. Ἐκτὸς τοῦ πρίγκηπος Σο-φρώνια, μόνον ἄγγλους ἐβλέπομεν.

— Ὅλοι σχεδόν οἱ ξένοι τὸ ἴδιον κάμουν. Ἐρχονται εἰς τὴν Ἱταλίαν ὡς εἰς ἄνετον ξενοδο-χεῖον, καὶ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα ὀλίγον συνήθως ἐν-διαφέρεται τις περὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς οἰκίας.

— Τί πρέπει λοιπόν να κάμω, όταν επιστρέψω πάλιν εις τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ γνωρίσω καὶ πῶς λεπομερῶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα;

— Ἐν μόνον μέσον ὑπάρχει, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος. Ν' ἀναμιχθῇτε μὲ ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, νὰ ἀκούετε καὶ νὰ βλέπετε. Ἀλλ' αὐτὸ βεβαίως δύναται οὕτε πρέπει νὰ κάμῃ κόρη.

— Ἦθελαν νὰ μὴν ἤμουν κόρη, ἀν' αὐτὸ πρόκειται νὰ μοῦ γίνηται ἐμπόδιον. Ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε ἤμπορῶ νὰ ζητήσω καὶ νὰ λάβω πληροφορίας.

— Βεβαίως, ὑπέλαβεν ὁ ἰατρός, καὶ ἐπειδὴ λέγετε ὅτι πρόκειται νὰ επιστρέψετε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς δώσω μίαν ὠφέλιμον συμβουλὴν. Μὴ δανείσετε ποτὲ, δι' οἰονδήποτε λόγον, τὴν Γραφὴν σας εἰς βωμάτιον.

— Διὰ τί; Σᾶς μὲ εἶπετε προχθὲς ὅτι πολλοὶ ἱταλοὶ ἀναγινώσκουν τὰς Γραφάς.

— Μάλιστα, ἀλλὰ σᾶς προσέθεσα, ὅτι μία μόνον μετάφρασις εἶνε συγχωρημένη. Ἄν σᾶς ἀνακαλύψουν ὅτι διακίδετε ἄλλην μετάφρασιν, ἤμπορεῖτε νὰ δοκιμάσετε ποῖαν ἀνεξιτήρησιαν ἔχει ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς πρὸς τοὺς συμπατριώτας μου, ὅσοι τολμοῦν ν' ἀναγινώσκωσι μεταφράσεις μὴ ἐπιτρεπομένας, γνωρίζουν πάντοτε ὅτι διατρέχουν κίνδυνον. Ἀλλ' ἀρκεῖ, νομίζω, ἡ περὶ πολιτικῶν ὁμιλία. Πρέπει τῶρα νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸ λαμπρὸν μέλλον, τὸ ὁποῖον μὲ περιμένει.

— Ἀ, ναί! εἶπεν ἡ Λουκία εἰπέτε μοι, παρακαλῶ.

— Μετὰ δύο ἔτη ἀφ' οὗτου ἤλθον ἐδῶ, μοῦ προσέφεραν θέσιν ὁμοίαν εἰς τὸ κυρίως Πεδεμόντιον. Τὸ μόνον πλεονέκτημα τῆς θέσεως ἦτο χρηματικόν, διότι ὁ μισθὸς ἦτο σχεδὸν διπλοῦς. Ἀφ' ἑτέρου ἡ μικρὰ πόλις εἰς τὴν ὁποῖαν ἐπρόκειτο νὰ διαμείνω ἔκειτο εἰς τὸ βάθος στενῆς κοιλάδος, περικυκλουμένης ἀπὸ βουνά, ὑγρὰς πάντοτε καὶ πολὺ ψυχρὰς τὸν χειμῶνα. Ἦτο δυνατόν ἐγὼ, ἐλεύθερος καὶ χωρὶς βάρη, νὰ ἐγκαταλείψω τοὺς καλοὺς μου γείτονας, οἵτινες μὲ ἀγαποῦν, καὶ τοὺς ὁποῖους γνωρίζω ὅλους ἐξ ὀνόματος; ἡδυνάμην ν' ἀφήσω τὴν λαμπρὰν αὐτὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ φύσιν, ἥτις, ὅταν τὴν θεωρῶ, μοῦ φαίνεται τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μοῦ ἐλαφρύνει τὴν καρδίαν, καὶ ὅλ' αὐτὰ δι' ὀλίγα χρήματα; Εἶμαι τέκνον τῆς μεσημβρίας κακομαθημένον. Ἐχὼ ἀνάγκην ἀέρος, φωτὸς, θερμῆς, χρωμάτων. Τρελλαίνομαι διὰ τὸν οὐρανὸν αὐτὸν, καὶ τὴν θάλασσαν μου. Δὲν ἤμπορῶ νὰ τὰ στερηθῶ εἶνε ἡ ζωὴ μου.

— Πῶς εὐχαριστοῦμαι, εἶπεν ἡ Λουκία νὰ βλέπω, ὅτι ἤμπορεῖτε καὶ σᾶς νὰ ἐνθουσιασθῇτε!

— Ὁμιλήσατέ μοι περὶ αὐτῆς τῆς φύσεως ὁπόταν θέλετε, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος μειδιῶν, καὶ βλέπετε.

— Ἠνῆθητε λοιπόν; εἶπεν ἡ Λουκία.

— Βεβαίως, καὶ χωρὶς νὰ διατάσω.

— Ἦτο φυσικὸν διὰ σᾶς! ἀνέκραξεν ἡ νεανίς, ἥς ἡ συμπάθεια καὶ ὁ θαυμαστὸς πρὸς τὸν διηγούμενον ἠῦξενον καθόσον ἐκάστη νέα λεπομερία ἀνεδείκνυνεν ἔτι μᾶλλον τὴν εὐγενῆ τῆς ψυχῆς του ἀπλότητά.

— Ἡ δευτέρα χρυσὴ θύρα, ἥτις ἠνοίχθη ἐνώπιον τοῦ μέλλοντός μου ἔχει τι τοσοῦτον νεφελοδρα, ὥστε δὲν ἤξεύρω τῇ ἀληθείᾳ πῶς νὰ σᾶς τὴν παραστήσω. Ἦτο ἡ πιθανότης νὰ ἐπιτύχω ἔδραν ἐκτάκτου καθηγητοῦ τῆς Ἀνατομίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τουρίνου. Ἡ θέσις ἐμελλε νὰ δοθῇ διὰ διαγωνισμοῦ, ὁ δὲ τακτικὸς καθηγητὴς, φίλος μου καὶ πῶς, μὲ συνεβούλευε νὰ διαγωνισθῶ. Διὰ νὰ ἐγγραφῶ ὅπως μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων, ἔπρεπε νὰ γράψω νέαν ἀναφορὰν καὶ νὰ ζητήσω πάλιν ἀπαλλαγὴν ἐνὸς τῶν ἀπαιτούμενων ὥρων, τουτέστι τῆς σαρδικῆς ὑπηκόουότητος. Εἶχα ἤδη γράψαι μίαν ἀναφορὰν, καὶ ἦτο καὶ αὐτὴ πολὺ. Εὐχαρίστησα λοιπὸν τὸν φίλον μου καὶ ἡ ὑπόθεσις ἔμεινε.

— Αὐτὸ ἦτο κακὸν, εἶπεν ἡ Λουκία μετὰ τινος μομφῆς.

— Τὸ λέγετε, διότι δὲν γνωρίζετε τί θὰ εἴπῃ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἀναφορᾶ. Εἶνε τις ὑποχρεωμένος νὰ μεταχειρισθῇ τυπικὰς ἐκφράσεις τοσοῦτον ἐξευτελιστικὰς, ὥστε φαίνεται δοῦλος γράφων πρὸς τὸν κύριόν του. Ἡ λέξις μόνον *supplica* μοῦ προξενεῖ ἀηδίαν. Ὁχι, σᾶς βεβαίως καὶ τὴν καρδίαν μου ἀν' ἀνέκειται νὰ σώσω, δὲν γράφω δευτέραν ἀναφορὰν.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα μετὰ τὸν διάλογον τοῦτον ἦτο ἡ 23 Ἀπριλίου. Ὅτε ὁ Ἀντώνιος εἰσῆλθεν, εὗρε τεταγμένους εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῆς κλίνης τῆς Λουκίας, τρεῖς κολοσσιαῖας ἀνθοδέσμες, προσδεδεμένους εἰς τὸ ἄκρον ῥάβδων δύο ποδῶν μήκους. Ἡ Ῥόζα καὶ ἡ Σπεράντσα δὲν ἠρέσθησαν νὰ κάμωσι δύο ἐκ μέρους των, ἀλλὰ παρσκευάσαν καὶ τρίτην διὰ τὸν Σὶρ Ιωάννην.

— Κυττάξτε, ἰατρεῖ, κυττάξτε! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία δεικνύουσα τὰ ὠραία τῆς ἀνθη, ἅμα ὡς εἶδε τὸν ἰατρὸν τῆς.

— Εἰς ἔτη πολλά! Εἶπεν ὁ Ἰταλός. Ἦξευρα ὅτι δὲν ἡδυνάμην νὰ διαγωνισθῶ μὲ τὴν Ῥόζαν καὶ τὴν Σπεράντσαν διὰ τοῦτο δὲν σᾶς φέρω ἀνθοδέσμη, ἀλλ' ἐν μόνον ἄνθος πολλαπλοῦν.

Καὶ ταῦτα λέγων προσέφερεν εἰς τὴν Λουκίαν κλάδον ῥοδακινέας ἀνθοστρεφῆ, ὃν εἶχε κρύψει ἐπιμελῶς ὀπισθὲν του, ὅτε εἰσῆρχετο.

— Ὡ! ἰδοὺ ἡ ὠραιότερα ἀνθοδέσμη. Τί εὐμορφὰ ποῦ εἶνε, Θεέ μου! τί εὐμορφὰ! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία συμπλέκουσα τὰς χεῖρας.

— Δὲν εἶνε θαυμάσια ἀληθῶς; ἠρώτησεν ὁ Ἀντώνιος. Εἶνε δυνατόν τις νὰ φαντασθῇ κομψότερόν τι αὐτοῦ τοῦ κάλλους, πλουσιώτερόν τι τοῦ πλούτου τῶν χρωμάτων αὐτῶν τῶν πετάλων, ἅτινα ἀπὸ τοῦ βαθυτάτου πορφυροῦ φθάνουσιν

εἰς τὸ πλέον ἀνοιχτὸν ῥόδινον χρώμα; Ὁ κάλυξ, ὡς βλέπετε, εἶνε πολυπέταλος.

— Ἀφήσατε τὴν ἀνάλυσιν, σᾶς παρακαλῶ, καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς λέξεις! ἀφήσατε μοι τὸν θαυμασμόν μου ἀτάραχον.

— Ἐχετε δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος. ἂν ἡ ἀνάγνωσις αὐξάνει τὸ ἐπιστημονικόν μας ἐφόδιον, πάντοτε σχεδὸν ἐλαττώνει τὴν ἀπόλαυσίν μας. Ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίζωμεν ὅτι τὸ ἄνθος αὐτὸ εἶνε ἀριστούργημα τῆς φύσεως! τόσον φθάνει.

— Αὐτὸ μοῦ ἐνθυμίζει, εἶπεν ἡ Λουκία, τοὺς λόγους τῆς Γραφῆς, ὅτι οὐδὲ ὁ Σολομὼν αὐτὸς, μὲ ὅλην του τὴν δόξαν, δὲν εἶχε τὴν πομπὴν ἐνὸς κρίνου τοῦ ἀγροῦ.

— Αἱ, ἐμὲ, ὑπέλαβεν ὁ Ἀντώνιος, ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς ῥοδακινέας ἀποκαλύπτει τὴν χεῖρα τοῦ ὑψίστου δημιουργοῦ ὅπως καὶ πᾶσα τοῦ σεβώματος ἡ λαμπρότης.

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ἡ Λουκία. Τί περιέργον νὰ εὐρίσκωνται ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ν' ἀποδίδουν εἰς τὴν τύχην ὅλα τῆς δημιουργίας τὰ θαυμάσια!

Ὁ Ἀντώνιος δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔμεινεν ἀτενίζων μετὰ προδήλου συμπαθείας ἐπὶ τὴν νεαράν καὶ ὠραίαν ἀγγλίδαν, ἥτις, ἐσκεμμένη, ἐθεώρει τὸν οὐρανόν.

Οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ παραστήσῃ τὴν γλυκεῖαν ἐκφρασίν τῆς μορφῆς τῆς Λουκίας κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Οἱ δύο νέοι ἔμειναν ἐπὶ τινα χρόνον σιωπῶντες! ἀλλ' οὐδέποτε εἶχον συγκοινωνήσῃ αἱ καρδίαι των ὅσον κατὰ τὴν παῦσιν ἐκείνην.

Πρῶτος ὠμίλησεν ὁ Ἀντώνιος.

— Ἀνεγνώσατε ποτὲ τὴν *Μικροῦλα*;

— Ὁχι. Μυθιστόρημα εἶνε; ἠρώτησεν ἡ Λουκία.

— Ναί! μυθιστόρημα διακεκριμένου γάλλου συγγραφέως, τοῦ κ. Σαιντίν. Μοῦ τὸ ἐνθούμιασαν οἱ πρὸ μικροῦ λόγοι σας.

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Περὶ ἐνὸς ἄνθους, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος. Ἡ ἡρώς τῆς μυθιστορίας εἶνε ἐν ἄνθος.

— Περιέργον! ἐν ἄνθος;

— Ἐν ἀπλοῦν ἄνθος, εἶπεν ὁ ἰατρός, καὶ οὐδεμίαν ποτὲ ἡρώς εἶχεν ἐνδοξοτέραν ἀποστολήν.

— Κινεῖτε τὴν περιεργειάν μου, εἶπεν ἡ Λουκία. Διηγηθῆτέ μοι τίποτε περὶ αὐτῆς.

— Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπόθεσις τῆς διηγήσεως. Ὁ ἡρώς, σκεπτικὸς καὶ ἀπιστος ἄνθρωπος, ὡς ἐκαῖνοι περὶ τῶν ὁποίων ἐλέγετε πρὸ μικροῦ, εἶνε νέος τις ἀναμιχθεὶς εἰς συνωμοσίαν κατὰ τοῦ Ἀ' Ναπολέοντος, καὶ φυλακισθεὶς διὰ τοῦτο εἰς τὸ φρούριον τοῦ Φενεστρέλ. Κλεισθεὶς ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τῆς εἰρκτῆς του, στερούμενος βιβλίων, μελάνης καὶ καλάμου, καὶ πάσης οἰκιστικῆς ποτε συγκοινωνίας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἐκτὸς

τοῦ δεσμοφύλακός του, ὁ ἀτυχὴς δεσμώτης δὲν ἔχει ἄλλην διασκέδασιν, εἰμὴ μίαν μόνον ὥραν ἀσκήσεως ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ φρουρίου. Κατὰ τοὺς καθημερινοὺς ἐκείνους περιπάτους του, ἀπαντᾷ τυχέως τὸ βλέμμα του μικρόν τι πράσινον στέλεχος, ἀγωνιζόμενον νὰ φυτρώσῃ μεταξὺ δύο πετρῶν. Κατ' ἀρχὰς ἀδιαφορεῖ! ἀλλ' ἐπανερχόμενος καὶ βλέπων αὐτὸ καθ' ἡμέραν, παρακοιλουθεὶ βαθυμυθῶν τὴν αὐξησίν του καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑπάρξεως ἀγῶνάς του. Μετ' ὀλίγον τὸ συμπάθει, καὶ ἡ συμπάθεια αὕτη, αὐξάνουσα καθ' ἐκάστην καταντᾷ ἐπὶ τέλους πάθος ἀληθές. Τὰ μυστήρια τῆς βλαστήσεως καταπλήττουσι τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ὑλιστοῦ, καὶ τὸ πενιχρὸν ἐκεῖνο ἄνθος γίνεσθαι ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς κλίμακος ἥτις φέρει αὐτὸν εἰς τὴν ἰδέαν υπερτάτου καὶ πρώτου αἰτίου. Ἡ Μικροῦλα, ὡς ὀνομάζει οὗτος τὸ ἄνθος του, εἶνε ὁ ἀπόστολος, ὅστις μεταβάλλει τὸν ἀπόκορον ἄπιστον εἰς πιστόν.

— Εἶνε ἀληθῶς χαριστάτη διήγησις, εἶπεν ἡ Λουκία. Πρέπει νὰ προμηθευθῶ αὐτὸ τὸ βιβλίον, ἀν' ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ γράψετε τὸν τίτλον. Καὶ ποῖον ἦτο τὸ θαυματουργὸν φυτόν;

— Ὁ ἡρώς τοῦ μυθιστορήματος δὲν κατ' ὠρῶσε, λέγεται, ποτὲ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ βοτανικὸν ὄνομα τοῦ θαυμασίου ἐκείνου ἄνθους.

— Κρίμα! εἶπεν ἡ Λουκία. Ἐπρεπε νὰ ᾔνε ἦν ἡ μὴ μὲ λησμονεῖ ἡ... Ἀλήθεια ἰατρεῖ εἰς ὅσα ἄνθη μ' ἐφέρατε, δὲν εὗρήθη ποτὲ κανὲν μὴ μὲ λησμονεῖ. Δὲν ἔχει εἰς τὴν Ἰταλίαν;

— Ἐν ἀφθονίᾳ μάλιστα.

— Καὶ δὲν μ' ἐφέρατε ποτέ! εἶπεν ἡ Λουκία μετὰ τινος μομφῆς. Διὰ τί δὲν μ' ἐφέρατε;

— Δὲν ἤξεύρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος μειδιῶν, ἀλλὰ καὶ ἀμνηστῶν συγχρόνως. Ἴσως ἐγόμισα, ὅτι δὲν εἶχατε ἀνάγκην αὐτῶν διὰ νὰ μ' ἐνθυμῆσθε, ἀφοῦ μὲ βλέπετε τόσον συχνά.

— Κακὸς ὁ λόγος καὶ μεγάλη σας ἡ πεποίθησις, ἀπήντησεν ἡ Λουκία ὑποκρινόμενη δυσχερεσίαν. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴν ᾔσθε τόσον πολὺ βέβαιος.

Ὅτε καὶ πάλιν ἤλθεν ὁ ἰατρός ἐφερὼν εἰς τὴν ἀσθενῆ του ὠραίαν ἀνθοδέσμη μυσσώτιδων. Ἡ Λουκία ἐναπέθηκεν αὐτὰ ἐντὸς ποτηρίου ἐπὶ τῆς πλησίον τραπέζης καὶ εἶπε, σθεασυμένη συνάμα καὶ ἀστευμένη.

— Δὲν ἤξεύρετε ἀκόμη πόσον ἐπιλήσιμον εἶμαι. Ἐνὸς ὅθ' ἔχω αὐτὰ τὰ ἄνθη, δὲν θὰ σᾶς λησμονήσω.

Ἄν ὁ Ἀντώνιος εἶχε τὴν ματαιότητα καινοῦ ἀνθρώπου, ἤθελε πιστεῖσαι ὅτι ἡ Λουκία ἤθελε νὰ εἴπῃ περισσότερον ἢ ὅ,τι ἤλεγεν. Ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἐξήγαγεν ἄλλο ἐκ τῶν λόγων τῆς νεανίδος ἢ πρόθεσιν ἐπανορθώσεως τῶν ψυχρῶν λόγων τῆς προτεραιάς.

[Ἔσται συνέχεια.]

Μεταξύ των έργων του ακαδημαϊκού Η. Ταινέ εἶναι καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον «Σημειώσεις περὶ τῶν Παρισίων», ἐν ᾧ ὁ διάσημος συγγραφεὺς υποδυόμενος τὸ πρόσωπον Ἀμερικανοῦ τινος ἰδιοτρόπου Φρειδερίκου Θωμά Γκραίνδορζ, ἐμπόρου χοιρινῶν καὶ πετρελαίων, ἐκτίθει τὰς κρίσεις αὐτοῦ περὶ τῶν Παρισίων μετὰ πολλῆς πρωτοτυπίας καὶ γὰρ-
 ριτος. Ἐκ τοῦ εὐφυεστάτου τούτου βιβλίου ἀπεσπάζαμεν τὸ κατωτέρω περίεργον κεφάλαιον «Ὁ κ. Γκραίνδορζ πρὸς τὸν ἀναγνώστην», ἐν ᾧ ὁ φιλόσοφος ἐμπορὸς τῶν χοιρινῶν καὶ τοῦ πετρελαίου παρουσιάζει ἐκυτὸν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ «La vie Parisienne», ἐνθα τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθησαν περιοδικῶς αἱ «Σημειώσεις περὶ τῶν Παρισίων».
 Σ. τ. Δ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΑΙΝΔΟΡΖ

πρὸς τὸν ἀναγνώστην.

Πρὸς τὸν κύριον Μαρκελίνον διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ «La vie Parisienne».

Κύριε,

Ἄφ' οὗ νομίζετε ἀρμόδιον νὰ γνωρίσητε εἰς τὸ δημόσιον τὸν συγγραφέα τῶν ἀρκοῦντως παραδόξων σημειώσεων, ἃς ἐλάβετε τὴν καλωσύνην νὰ δημοσιεύητε, θὰ παρουσιάσω ἐγὼ ἐμαυτὸν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας. Καταλαμβάνεται ὑπ' ἀμνηστίας ὁ συνιστώμενος μόνος του. Ἀλλ' ἀδιάφορον. Πρέπον εἶναι νὰ ἔχουν οἱ ἀναγνώσται ὑμῶν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις θὰ ἔλθῃ ἅπαξ ἡ δις κατὰ μῆνα νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτῶν κατὰ τὸ πρόγευμά των.

Εἶμαι πεντήκοντα καὶ δύο ἐτῶν, ἐκέρδισα ὀγδοήκοντα χιλιάδας φράγκων πρὸς ὅσον ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν παστῶν χοιρινῶν καὶ πετρελαίων, καὶ δὲν ἔχω ποσὴν φαντασίαν. Ἐπὶ πᾶσιν ἀπῆλθον πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν ἐκ Παρισίων, ἐπανέκαμψα δὲ μόλις πρὸς πέντε ἢ ἑξ ἑτῶν. Ἰδοὺ ἀρκοῦντως καλὰ προσόντα ὅπως περιγράψω τὸν παρισινὸν βίον. Πιθανὸν εἶναι ὅτι θὰ μ' ἀποκαλέσουν βάρβαρον, καὶ ἴσως μὲ ἀπεκάλεσαν ἤδη.

Ἄν πράγματι μὲ ἀπεκάλεσαν, κύριε, τὸ σφάλμα ἔγκειται ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀνατροφῇ. Ὁ πατήρ μου δι' ἐπιτυχίαν ὅτι τὰ γαλλικὰ λύκεια εἶναι στρατώνες, ἐν οἷς τίποτε δὲν μανθάνουν οἱ φοιτῶντες, εἰμὴ μόνον νὰ καπνίζουν εἰς τοὺς διαύλους, καὶ νὰ ποθῶσι τὴν γνωριμίαν τῶν ὠραίων δεσποινίδων. Μ' ἔστειλεν εἰς Ετον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ἐτεχνούργησα πολλοὺς ἐλληνικοὺς στίχους, ἱαμβικοὺς πρὸς πάντων· ἐκτὸς τούτου δὲ ἐστύλθονον τὰ ὑποδήματα τῶν μεγάλων, καὶ ἔδιδον καὶ ἐλάμβανον πολλὰς δωδεκάδας γρονθοκοπημάτων καθ' ἑβδομάδα. Δὲν ὠφελήθην πολὺ ἀπὸ τοὺς ἐλληνικοὺς στίχους, οὐδ' ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἱαμβικοὺς· ἀλλ' ἡ τέχνη τοῦ στιλβόνειν τὰ ὑποδήματα καὶ ἡ ἐνάσκησις περὶ τὸ γρονθοκοπεῖν μὲ ὠφελήσαν. Λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ τὰς συστήσω πρὸς ὑμᾶς διὰ τὸν κύριον υἱόν σας, ἂν κατὰ τύχην ἔχετε.

Ὅταν ἔγινε δεκαεπταετής, ὁ πατήρ μου ἔκρινεν ὅτι ἐκ τῆς ἀσκήσεως ταύτης τῶν ἐλληνικῶν στίχων καὶ τῶν καλῶν διαπληκτισμῶν, ὃ' ἀπέκτησα ἐξάπαντος ὑπομονητικὸν ἐγκέφαλον καὶ στερεὰ πλευρὰ, καὶ μ' ἔστειλεν εἰς Γερμανίαν,

εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἀϊδελβέργης. Ἠγόρασα ἐρυθρὸν κασκέτον χρυσοπύργον, καὶ περιεφρόμην εἰς τοὺς κήπους τοῦ παλαίου μεγάρου τεντόνων τὸ σῶμά μου διὰ νὰ φαίνωμαι ὅτι ἔχω ἥθος ἀνδρικόν· πρὸς δὲ, καίπερ καλλίστους ἔχων ὀφθαλμοὺς, ἔφερον δίοπτρα διὰ νὰ φαίνωμαι σοφός. Ἐπὶ πέντε ἔτη ἐκάπνισα ἀναρίθμητον πληθος σιγάρων, διήμειψα μερικὰς σπαθιάς ὅτε μὲν ἔνευα μὴς ὑπηρεσίας, πρὸς ἣν εἰς τῶν ἐταίρων μου δὲν ἔδειξε τὸν προσήκοντα σεβασμὸν, ὅτε δὲ ὅπως ὑπερασπίσω κατὰ σκεπτικῶν τινος τὸ κύρος τῶν ἐσωτερικῶν αἰσθησεων, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἔνευα τῆς ἀντικειμενικότητος καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀπείρου. Ἐθαύμαζον ἐξ ὅλης καρδίας τὰς δικαίσεις καὶ τὰς ὑποδικαίσεις, ἐν αἷς οἱ καθ' ἑαυτὸν ἥμῶν συνεκράτουν τὰ τε θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα· κατὰ τὰς παραδόσεις δὲν ἤθελον οὐδὲ λέξιν νὰ χάσω· μοι ἐφάνετο ὅτι ἡ ἐπιστήμη πᾶσα ἡρσιμολογία καὶ ἐπισσημασμένη εἰσῆρχετο εἰς τὴν κεφαλὴν μου ὡς εἰς τὰς θυρίδας γραμματοθήκης. Ἠρχισα μάλιστα νὰ λαμβάνω ἰδέαν τινὰ τοῦ ἀπολύτου, καὶ ἐφάνταζόμην νὰ κάμω ἀθανάτους ἀνακαλύψεις, ὅτε ὁ πατήρ μου ἀπέθανεν ἐγκαταλιπὼν με ἄνευ λεπτοῦ.

Ἐν Γερμανίᾳ, κύριε, ἀπαντᾷται συνήθως ἐν ταῖς ἐφημερίσις ἡ ἀκόλουθος γνωστοποίησις: «Νέος τυχὼν πλήρους κλησιακῆς ἀγωγῆς, ὁμιλῶν καὶ γράφων πλείστας ζώσας γλώσσας, ἐγκρατὴς τοῦ δικαίου, τῆς χρημείας καὶ τῶν μαθηματικῶν, υἱὸς πατρὸς γνωστοῦ ἐν τοῖς γράμμασι, ἐφωδιασμένος διὰ τῶν εὐφημοτέρων συστάσεων, ζητεῖ θέσιν ὑπαλλήλου μὲ μισθὸν ἐτήσιον ὀκτακοσίων φράγκων». Δὲν εἶχον τοσοῦτους τίτλους, καὶ ὑπῆρχα λίαν εὐτυχὴς εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν κ. κ. Σχολάρχης καὶ Σκ, ἐν Ἀμβούργῳ, μεγαλειοπόρων πετρελαίων, οἵτινες μ' ἔστειλλον εἰς ταξίδικα διὰ νὰ ἐπιθεωρῶ τὰς παραδόσεις καὶ φορτώσεις τῶν ἐμπορευμάτων. Εἶχον κόμην μακρὰν καὶ λείαν, ἥμην ἀφρημένον, καὶ δὲν ἐσκεπτόμην πολὺ περὶ τῶν πετρελαίων. Ἀλλ' ἠναγκάσθην ταχέως νὰ μεταβάλλω ἰδέας. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν αὐτῆς, χονδρὸς καὶ ὑψηλὸς παληκάρης, τὸν ὁποῖον διέταξα νὰ καταβιβάζῃ ἕνα πῖλον, ἀνεσῆκωσε τοὺς ὤμους τοῦ περιφρονητικῶς. Ἐφώρμησα κατ' αὐτοῦ, καὶ τῷ ἐπέτριψα ἐξ γρονθοκοπήματα ἐπὶ τοῦ προσώπου· ὑπήκουσεν ἐν ἀκαρεῖ· ἅπαν τὸ πλῆρωμα ἤρχισε νὰ φέρεται πρὸς με φιλοφρόνως, καὶ οὕτω ἀπέκτησα τὰς πρώτας μου ἰδέας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ κυβερνᾶν τοὺς ἀνθρώπους. Μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας προσωρμίσθημεν εἰς Κούβαν, καὶ μετέβην νὰ περιδιαβάσω διακόσια βήματα ἀπὸ τοῦ λιμένος, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἐνὸς ἐταίρου· ἥμην εἰσέτι ἀσθενής, διότι μὲ εἶχε καταλάβει πυρετὸς ἕνεκα τοῦ κακοῦ ὕδατος καὶ τοῦ διπυρίτου, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδυνάμην νὰ χωνεύσω. Εἶδον Κινέζους τινὰς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες πωλοῦνται διὰ δέκα ἔτη ἀντὶ ἐνὸς μέτρου ὀρύζης καθ' ἑ-

κάστην, δύο ταλλήρων κατὰ δύο ἔτη, ἐνὸς χιτῶνος καὶ ἐνὸς ψιθίνου πῖλου κατὰ διέτιαν, καὶ ῥαβδισμῶν κατὰ τὴν διάθεσιν πλέον τοῦ ἀγοραστοῦ. Βίε αὐτῶν μὲ ἠκολούθησε· τὸν ἐλυπήθην καὶ τὸν ἠλέησα. Μετὰ πέντε λεπτά, ἐν ᾧ ἐκάμπτουμεν ὁδὸν τινα, κτύπημα ῥάβδου σφοδρῶς κατενεχθὲν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ αὐτοῦ Κινέζου μ' ἐξήπλωσε χαμαί. Ὁ ἐταῖρός μου τῷ ἀνταποδίδει τὸ κτύπημα, καὶ ἰδοὺ κάτω ὁ Κινέζος· ἀνεγείρομαι καὶ ἐπιστρέφω μετὰ δυσκολίας εἰς τὸ πλοῖον.—Καὶ ὁ Κινέζος; ἐρωτῶ ἅμα εἰσελθὼν.—«Ὁ μὴ ἀνησυχεῖτε· οἱ φίλοι τοῦ θά τὸν ἀποτελειώσουν καὶ θὰ τὸν ἐνταφιάσουν, πρῶτον μὲν διὰ νὰ λάβωσι τὸ ὑποκάμισόν του, καὶ δεῦτερον διὰ νὰ μὴ ῥιψοκινδυνεύσουν ἐν περιπτώσει ἀγωγῆς. Ἐδεσα τὴν κεφαλὴν μου, ῥαγεῖσαν ὀλίγον, καὶ ἐσκεπθὴν πολὺ. Μοι ἐφάνη ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἦσαν τόσον ἐπιρρεπεῖς πρὸς τὴν ἀδελφότητα ὅσον εἶχον νομίσαι. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἐν Βατονρούζ, ἐν τινι ξενοδοχείῳ, παρακαλῶ τὸν παρακαθήμενόν μου νὰ μοι μεταβιβάσῃ ἐν πινάκῳ φαγητοῦ· τὸ λαμβάνει, τὸ σφραγίζεται, τὸ εὐρίσκει καλὸν, τὸ θέτει ἐνώπιόν του, καὶ τὸ τρώγει μὲ ὄλην τὴν σοβαρότητα, χωρὶς νὰ φροντίξῃ διόλου περὶ ἐμοῦ. Οὗτος ἦτον ὁ ἀριστέρος μου γείτων. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ δεξιός μου γείτων ζητεῖ ἅπαξ, εἶτα δις, τεμάχιον χοιρομήριου παρὰ τοῦ ὑπρέτου, ὁ ὁποῖος δὲν τὸν ἀκούει. Χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν ἐκσφενδονίζει κατὰ τοῦ ὑπρέτου τὸ πινάκιόν του κατὰ κεφαλῆς, οὗτος δὲ, τοῦ ὁποῖου ἐσχίσθη τὸ οὖς, ἀρπάζει μίαν καθέκλιν καὶ κτυπᾷ τὸν κύριον· ἀναποδογυρίζεται καὶ οὗτος ὑπὸ ἐτέρου κυρίου, ὅστις ἀνασπᾷ τὴν μάχαιράν του. Ἐν τούτοις τρεῖς ἢ τέσσαρες Ἀμερικανοὶ, περὶνκντες τὸ γεῦμά των, ἔμενον ἡσύχως ἐξηπλωμένοι ἐν τῇ γωνίᾳ τῆς ἐστίας, τοὺς πόδας ἔχοντες ἄχρι τῶν ὀφθαλμῶν ὑψωμένους, καὶ περικρίπτοντες ἕκαστος τεμάχιον ξύλου μὲ τὸ μαχαίριδιον, ὅπερ πάντοτε ἔχουσιν εἰς τὰ θυλάκιά των· εἶναι ἡ διασκεδασίς των αὕτη. Ἐστρεψαν μόνον τὴν κεφαλὴν συρίζοντες μετὰ τῆς περιεργείας ἐκείνης τῆς ἐπιδεικνυμένης κατὰ παράστασιν πυγμαχίας. Τοῦτο μοι ἤρκεσεν· εἶχον μορφωθῇ. Διὰ τῶν πρώτων μου οἰκονομικῶν ἐπλήρωσα καθήγητὴν ῥαβδομαχίας, ἠγόρασα πυροβόλον, καὶ ἐξησχέθην εἰς τὸ σκοποβολεῖν ἐπὶ τῶν κροκοδείλων τοῦ ποταμίου, ἐξεφορτώθην τὴν μεταφυσικὴν μου καὶ τὴν ἀθροφροσύνην μου, καὶ ἤρχισα νὰ βαδίζω εὐθὺς πρὸς τὰ πρόσω, πρὸς τὸ καλὸν τέρμα, ὅπερ εἶναι τὸ τῶν χρημάτων.

Δὲν θὰ σὰς διηγηθῶ πῶς ἤρχισα· τοῦτο θὰ ἦτο πολὺ μακρὸν, ἴσως δὲ καὶ πολὺ τραχύ. Δὲν ἀγαπᾷτε ἐν Γαλλίᾳ τὴν ἀλήθειαν. Μάθετε μόνον ὅτι ἡ ὁδὸς, ἣν κατὰ πρῶτον διέτρεξα, δὲν ἦτο ἐστρωμένη διὰ ῥόδων. Τριακονταετής εἶχον ἤδη φυτεῖαν, δέκα ἐννέα δούλους καὶ πεντακοσίους χοίρους. Δούλους καὶ χοίρους τοὺς μετεχειρίζο-

μην καλὰ, ἀλλ' ὠφελοῦμαι. Ἐδῶ φαντάζομαι ὅτι θὰ κατακραυγάσητε καὶ θὰ μὲ ἀποκαλέσητε κακοῦργον, δουλέμπορον. Ἀναμφιβόλως, κύριε, ὑπάρχουν κακοὶ κύριοι· ὅταν ὁ γείτων μου κύριος Βράιτ εὕρισκεν ἕνα τοῦ ἵππου ἐκδεδαρμένον εἰς τι μέρος τοῦ σώματος, διέτασσε νὰ ἐπιθέσωσιν ἐπὶ τοῦ ἵππηλάτου ἐκδόριον εὐρὺ ὅσον ἡ ἐκδορά τοῦ ἵππου, καὶ τὸν ἠνάγκαζε νὰ τὸ φέρῃ ἄχρι τῆς θερμείας τοῦ ἵππου. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅταν τις ἦτο κακὸς, τὸν ἐπώλουν· αὕτη ἦτο ἡ μεγίστη, ἣν ἐπέβαλλον, ποινὴ Οὐδ' εἴκοσι μαστιγώσεις ἔδωκα καθ' ὅλον μου τὸν βίον. Δύνανται δὲ νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι τὴν Κυριακὴν οἱ ἀστέροι μου ἔκοιμῶντο σωρηδὴν ἡθονικώτατα, αἰσθανόμενοι τὸ λιπαρὸν αὐτῶν δέρμα διασελλόμενον καὶ διδρῶν εἰς τὸν ἥλιον. Οἱ χοῖροι ἔχουν τὰς αὐτὰς ὀρέξεις μὲ τοὺς μάρους, ἀλλὰ περισσότερον πνεῦμα. Εἶνε εὐγενὴς ζῶα ἔχοντα δριμύνητα μεγιστάνων καὶ ὀξύνων πολιτικῶν. Πηρύνονται ἀγελήδων πρὸς βαλκανολογίαν, εἰς τὸν περίπατον ὅλῳ νὰ εἴπω, καὶ διέρχονται οὕτω τὴν ἡμέραν, ὑπὸ τῆς μεγάλας δρῦς, ἰδιοτρόπως, προχωροῦντες πολὺ μακρὰν, ἐνίοτε μίαν λεῦγαν μακρὰν τῆς κατοικίας των, λαίμαργοι καὶ ἱκανοὶ περὶ τὸ ἐξερυνᾶν καὶ ἐκθάπτειν διὰ τῶν χονδρῶν βυγῶν των τὰς καλὰς ρίζας. Εἶνε κοινωνικοὶ, ἀλλὰ μετ' ἐπιλογισμοῦ, ὡς καὶ ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι. Ἐμφανίζομένης ἀρκτοῦ, σχηματίζουσι κύκλον, δεικνύοντες τοὺς δδόντας αὐτῶν. Ἄν ἐνίοτε ἀποπλανᾶται τις αὐτῶν καὶ συλλαμβάνηται, κρυγάζουσι πάντες ὁμοῦ· ἐπειτα ὁμοῦ, ἀφ' οὗ ἡ ἀρκτος κορεσθῇ καὶ ἀπέλθῃ, τρέχουσι καὶ καταβιβάζουσιν τὸ λείψανον τοῦ συντρόφου των· βλέπετε ὅτι ἔχουν θετικὸν πνεῦμα. Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἤχῃ ἡ σάλπιγξ· ἔρχονται καλπάζοντες ἐκ τῶν τεσσάρων ἄκρων τοῦ οἴκου, καὶ, ὅπως οἱ κύριοι, εὐρίσκουσιν ἐτοίμην τὴν τράπεζαν· τὰ μικρὰ συνεπισπείρονται τρυφερὰ καὶ δροσερὰ, ὡς οἱ ἔρωτες τοῦ Ροῦβενς· εἰσέρχονται δλοκλήρη ἐντὸς γιγαντικῶν κολοκυθῶν, τρώγουν κατακόρως, λείχουσι τὰ χεῖλη των, καὶ ἐξέρχονται θριαμβευτικῶς, κατακίτρινα. Σὺ γινώτεις μοι τὰς ὑπὲρ τὸ δέον ζωηρὰς ταύτας ἀναμνήσεις· μετὰ τῶν ζώων τούτων, κύριε, ἔζησα δέκα ἔτη, ἐνίοτε δὲ εἰς τὸ μελόδραμά σας ἐπέβησα τὴν μουσικὴν των. Κατ' ἀρχὰς ἐπώλουν διακόσια κατ' ἑτος, ἔπειτα χίλια, ἔπειτα δισχίλια. Τὸ ὄνομά μου ἦτο γνωστὸν ἐν Κυκινάτῃ, καὶ θὰ ἠδυνάμην ν' ἐγὼ, ὡς πᾶς ἄλλος, νὰ οἰκοδομήσω οἰκίαν εὐπρεπῆ, νὰ γίνω λοχαγὸς τῶν πυροσβεστῶν, ταμίας ἐταιρίας τινὸς ὑπὲρ τῆς ἀνατομικῆς καὶ κλινικῆς ἀγωγῆς τῶν χειρουργῶν νεανίδων. Ἀλλὰ διανοοῦμαι τοὺς Παρισίους, καὶ ἐγίνωσκον ὅτι πλούσιος μόνον ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψω. Ἄρτι εἶχον ἀνακαλυφθῇ τὰ φρένα τοῦ πετρελαίου ἐν Πενσυλβανίᾳ· ὥρμησα παραφόρως εἰς τὰ πετρέλαια. Εἰσῆλθον ἐπὶ τρεῖς μῆνας εἰς ἕν μαγαζέιον, ἐμόρφωσα τὴν ἀνατροφὴν τῆς ὀ-

σφρήσεώς μου, διεχειρίσθην τοὺς πίθους, τὰ σα-
πώνια, τὰς πίτσας, τὰς πισσασφάλτους· ἐγεύσθην
τῶν δειγμάτων· ἡ φαντασία μου ἐνεπλήσθη στά-
μων, κοτυλίων, βαρελίων, σωλήνων, ποτῶν, τῶν
μὲν κυτρίνων τῶν δὲ υποπρασίων ἢ φαιῶν, ἐκά-
στου μὲ τὴν τιμὴν του, τὴν γεῦσίν του, τὴν οὐ-
σμὴν του, καὶ τὴ σῆμά του. Οὕτως ἐφοδισθεὶς
ἵδρυσά ἀποθήκην, ἡγόρευα γήπεδον, ἀνώρουζα
φρέαρ, συνήντησα καλὴν φλέβα, ἐξήγαγον εἰς εἰ-
κοσιτέσσαρας ὥρας πέντε χιλιάδας λίτρας πετρε-
λαίου, καὶ ἐκέρδιμον τετρακόσια δολλάρια καὶ
ἐκάστην. Τὸ μόνον δυσάρεστον τῶν θαυμασίων
τούτων φρεάτων εἶνε, ὅτι ἐνίοτε ἀναφλέγονται· ὁ
διάδοχος μου ἐψήθη ζωντανὸς μετὰ τοῦ ἡμίσεος
τῶν ἐργατῶν του. Μὴ ταραχθεῖς, κύριε, μοὶ εἴχε
πληρώσει.

Μετὰ τόσας εὐχαριστήσεις οὕτε πετρέλαια, οὕτε
τὰ παστὰ χοιρινὰ ἐπλήρουν τὴν ψυχὴν μου. Οἱ
Ἀμερικανοὶ ἀγαποῦν τὰς υποθέσεις διὰ τὰς υπο-
θέσεις, ἐγὼ ὅχι. Δὲν ἤμην ἔργαμος, δὲν εἶχον ὅ-
πως ἐκείνοι δώδεκα ἢ πεντεκαίδεκα τέκνα νὰ
διαθροῦν οὐδεμίαν εὐρισκὸν εὐχαρίστησιν, ὅπως
οἱ γείτονές μου φυτεύται, ν' ἀνεγείρω ἐκκλησίαν
τινὰ. Ὅτε ἐκείνοι τὴν κυριακὴν διήνουν τρεῖς
λεῦγας ἔριπποι ὅπως ἀκροαθῶσιν τοῦ κηρύγμα-
τος, ἐγὼ δὲν ἡσθάνομην οὐδεμίαν εὐχαρίστησιν
νὰ τοὺς μιμηθῶ. Διὲ τοῦ ἐνικυτοῦ συνήρχοντο
εἰς ἐκτέλεσιν παραδόξου θρησκευτικῆς τελετῆς·
Ἰδρύνουσιν ἀνάβαθρόν τι· πέντε ἢ ἑξοκλήρυκες ἀ-
ναβάνουσιν ἀλληλοδιαδόχως καὶ κηρύττουσι περὶ
τοῦ πεπωμένου, τῆς ποινῆς, τῆς καταδίκης, καὶ
ἄλλων ἀντικειμένων ἐπίσης εὐχαρίστων. Κατὰ τὰ
μεσολαβοῦντα διαστήματα ψάλλουν τοὺς ψαλ-
μούς. Οἱ ἀκροαταὶ ἀφικνουῦνται ἀπὸ τῶν πέριξ
ἐκ περιφερείας εἴκοσι μιλίων· σκηνοῦσι κύλιω
προσδόντες εἰς τὰ δένδρα τοὺς ἵππους τῶν. Ἐν
διαστήματι τεσσαράκοντα ὁκτὼ ὥρῶν αἱ κεφα-
λαὶ θερμίζονται· εἰς τῶν παρισταμένων ἀνέρχεται
τὸ ἀνάβαθρον, εἴτα ἕτερος, εἴτα δύο ἢ τρεῖς ὁ-
μοῦ· οἱ ὁλολυγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα ἄρχονται· εἶνε
ἀνακουφίσεως τρόπος διὰ τὰς θλιβεράς καὶ μονή-
ρεις φαντασίας. Ἐμενον ψυχρὸς, καὶ τοῦτο μ' ἐ-
βλαπτε· ἐκλειόμεν τὴν κυριακὴν ἐν ὑψηλῷ δωμα-
τίῳ, ὅθεν ἔβλεπον περιπόφυρον τὸν ἥλιον δύνοντα
μεταξὺ τῶν θόλων τῶν ὑψηλῶν δένδρων. Εἶχον
τὴν πίπαν μου τῆς Ἀιθελβέργης καὶ τινὰ παλαιὰ
ἐλληνικὰ βιβλία μὲ τὰς υποσημειώσεις μου τοῦ
Eton. Ἀνεγίνωσκον τὰ περιοδικὰ σας, τὰ βιβλία
σας, τὰ βιβλία τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ἀγγλίας·
βλέπων τὰς ιδέας σας, τὰς παραφοράς σας, τὴν
θρασύτητα τοῦ πνεύματός σας, τὰς τυχοδιωκτικὰς
ἐκστρατείας σας, ἐνόμιζον ὅτι ἤμην ἐν χορῷ. Μίαν
πρῶτην ἀντὶ νὰ καταβῶ εἰς τὰ χοιρομήρια καὶ
τοὺς πίθους, ἐπώλησα τὰς γαίας μου καὶ τὸ κα-
τάστημά μου μεθ' ὅλων του τῶν ἐμπεριεχομένων,
ἐτοποθέτησα τὴν περιουσίαν μου εἰς ἀγγλικά πά-
για, καὶ ἐπέβην τῆς Περσίας διὰ τὴν Εὐρώπην.

Περιηγήθην πολὺ, ἀλλ' οὐδαμῶς, κύριε, εὗρον
τοσοῦτον καλὴν ὑποδοχὴν ὅσον ἐν Παρισίοις. Ἐξ-
έχετε ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ καθιστῆν εὐάρεστον τὸν
βίον· ὕψος τοῦτο εἶνε τὸ μόνον ἐφ' ᾧ ἐξέχετε
ὁπωςδῆποτε δι' ἐκείνον, ὅστις θέλει ἀπλῶς νὰ
συνδιαλέγεται καὶ νὰ διασκεδάζῃ, ἡ πόλις αὕτη
εἶνε παράδεισος. Κατ' ἀρχὰς ἐδυτχέρωνα πολὺ·
οἱ πλοῦσιοι, καὶ μὴ εὐεκτοῦντες ἔτι, βασανίζον-
ται παρὰ πολὺ. Ἐδέησε ν' ἀποπέμψω ἀλληλο-
διαδόχως τρεῖς θαλαμηπόλους. Σήμερον ἔτι θεω-
ροῦμαι ἀγριάνθρωπος παρὰ πολλῶν οἰκογενειῶν,
ὧν δὲν ἐνυμφεύθην τὴν κόρην. Πάντα ταῦτα ἡ-
σύχασαν ἐπὶ τέλους. Ἐδῶκα μερικὰ ὑποφερτὰ
γεύματα, καὶ ἀπέκτησαν ὑπόληψιν οἱ οἶνοί μου
καὶ τὰ ὕδνα μου. Ἐδάνεισα χρήματα εἰς πολλοὺς
μουσικοὺς καὶ λογίους, καὶ ἐλησμονήσα νὰ τι-
μαινῶμαι, τοῦθ' ὅπερ μοὶ περιεποιήσε τὴν φιλίαν
τῶν. Δὲν ἔχω ἀδελφάντοκοσμήτους δακτυλίου,
καὶ δὲν ὀμιλῶ ποτὲ περὶ τῶν τιμῶν τοῦ χρημα-
τιστηρίου, οὕτως ὥστε δὲν φαίνομαι ὀχληρότερος
οἰουδῆποτε ἄλλου. Ὁ πόλεμος τῆς Ἀμερικῆς ἐ-
πελθὼν μοὶ παρέσχε νὰ διαδραματίσω κόσμιον
πρόσωπον· παρέχω πληροφορίας περὶ τῆς Βορείας
καὶ Νοτίας Ἀμερικῆς, ὀμιλῶ, ὅσον θέλουν, περὶ
τοῦ βάρβαρος καὶ τοῦ προέδρου Δάβες. Τὸ κατ'
ἐμὲ συγχάζω εἰς τὰς συναναστροφάς, ὅπως καὶ εἰς
τὸ θέατρον, προθυμότερον παρὰ εἰς τὸ θέατρον·
οἱ ἡθοποιοὶ εἶνε καλλίτεροι ἐν τῇ κοινωνίᾳ παρὰ
ἐπὶ τῆς σκηνῆς, πρὸ πάντων εἶνε λεπτότεροι· μετὰ
τοσαῦτα ἔτη ἐν Ἀμερικῇ, λεπτότητος ἔχω ἀνάγκη.
Ἐγὼ καλὴν ἄμαξιν καὶ ἀναπαυστικὴν, θα-
λαμηπόλον πρόθυμον ἐνδύοντά με· ὁ ῥάπτης μου
δὲν εἶνε βλάξ, ἐγὼ δὲν εἶμαι γέρον, καὶ κατ' ἀ-
κολουθίαν δὲν εἶμαι δειλός. Θέσιν οὐδεμίαν ἐκ-
λιπαρῶ, ἀξιώσεις νὰ υποστηρίξω δὲν ἔχω. Μόνον
ν' ἀκροῶμαι καὶ νὰ παρατηρῶ ἐπιθυμῶ· ἀκροῶ-
μαι καὶ παρατηρῶ· οὐδεμίαν γυνὴν δυσαρεστεῖται
παρατηρουμένη, οὐδεὶς ἀνὴρ ὅταν ἀκροῶνται αὐ-
τοῦ. Ἐνίοτε, ἐν ᾧ κοιμῶμαι τὸ ἐπανωφόριόν μου,
μοὶ ἔρχεται μία ιδέα, τὴν γράφω ὅταν ἐπιστρέφω·
ἐντεῦθεν αἱ σημειώσεις μου. Βλέπετε καλῶς, κύ-
ριε, ὅτι δὲν εἶνε φιλολογικὸν ἔργον. Δὲν ἡδυνά-
μην ἐν Ἀμερικῇ νὰ μάθω τὴν χαρίεσσαν γαλλι-
κὴν φρασεολογίαν, τὴν θαυμάζω, ἀλλ' εἶμαι ὁ-
λως ἀνίκανος νὰ τὴν μιμηθῶ. Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς
μου, εἰς τοὺς ὀφθαλμούς παντὸς ξένου, τὸ ὕψος
τῶν εὐφυῶν σας συγγραφέων ὁμοιάζει πρὸς τὰ
παρισινὰ ἐκείνα εἶδη τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁ-
ποῖα μόνον ὁ Παρισινὸς δύναται νὰ κατασκευάσῃ,
τοσοῦτον λαμπρὰ, τοσοῦτον ἐλαφρὰ, ἐκ τοῦ μη-
δενὸς τεχνουργημένα. Ἐγὼ ἤξεύρω μόνον νὰ ση-
μειῶ τὴν ιδέαν μου, ὅταν ἔρχεται καὶ ὅπως ἔρ-
χεται, νὰ περιγράψω οἰκοσκευὴν ὡς ὁ ἐκτιμητὴς
τῶν ἐπὶ δημοπρασίᾳ πωλουμένων, μὲ φράσεις ἀ-
συναρτήτους, μὲ πικροειδέεις μωρὰς παρατηρή-
σεις. Ἐγγραφὸν δι' ἐμὲ αὐτὸν, οὐχὶ διὰ τὸ δη-
μόσιον· ἐνθυμήθητε ὅτι διεβίωσα ἐν μέσῳ κεφα-

λῶν βιβλικῶν καὶ πετρελαίων, μετ' ἀνατροπὴν
γεωμανικὴν, καὶ ἀπορρίψατε ἐκ τῶν μαντιόουρω-
μάτων μου ὅ, τι σῆς ἀρέσῃ· ἀγνοῶ ἂν οἱ ἀναγνώ-
σταί σας θὰ συγχωρήσουν τὰ λοιπὰ.

* K.

ΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΝ ΑΓΓΑΙΑΙ

Συντάχται ἐπὶ σελ. 291.

Αἱ διενέξεις καὶ αἱ προσωπικαὶ προσβολαί, αἵ-
τινες ἐν ἄλλαις χώραις πληροῦσι καὶ ἐλάσθην τὰς
στήλας τῶν ἐφημερίδων, εἰσὶ σχεδὸν ἄγνωστοι
εἰς τὸν ἀγγλικὸν τύπον. Ἦδη πρὸ τεσσαράκον-
ταετίας αἱ ἀγγλικά ἐφημερίδες ἐγκατέλιπον τὰς
τοιαύτας ἐξέσεις, κατανόησάν τι πόσον μάταιαι καὶ
ἀηδεῖς εἰσὶν αἱ ἀπρεπεῖς ἐπιθέσεις. Δυσκόλως δὲ
ἐφημερίς τις θὰ συναρπάσῃ τοὺς ἀναγνώστους αὐ-
τῆς, προσερχομένη μέχρι τοῦ νὰ μετέλθῃ γλῶσ-
σαν λοιδόρον κατὰ τινος, ἐλλείψει ὑγίων ἐπιχει-
ρημάτων. Ἐκείνη, ἥτις ἐκ συστήματος ἤθελε με-
ταχειρίσθῃ τὸν τρόπον τοῦτον, μὴ ἔχουσα ἄλλα
πολιτικά ἢ φιλολογικὰ κεφάλαια ἢ μόνον συλ-
λογὴν ἐλφράσεων ῥυπαρῶν καὶ ὑβριστικῶν, βαίνει
ἀσφαλῶς καὶ ταχέως εἰς τὴν κατὰπτωσιν. Τοι-
αύτη δημοσιογραφία δὲν εἶνε σήμερον ἀνεκτὴ εἰς
τὰ ἀγγλικά ἤθη. Οἱ Ἀγγλοὶ ἀπὸ ἡμίσεος ἤδη
αἰῶνος κατενόησαν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐδὲν σημαί-
νουν, καὶ μόνον αἱ ιδέαι εἰσὶν αἱ ἐνδιαφερό-
σαι· ἐθεραπεύθησαν ἐντελῶς ἀπὸ τῆς ἀσθένειας
τῶν προσωπικοτήτων. Ὅχι, ὅτι δὲν ἔχουσι καὶ
αὐτοὶ, κατὰ τὸν ἰδιόζοντα αὐτοῖς τρόπον, ὁ-
ρεξίν νὰ διακαλῶσιν ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας
τὸν ἥρωα τῆς ἡμέρας, εἴτε πολιτικὸς τις ἐπιτή-
δειος εἶνε οὗτος, εἴτε γυνὴ ὥρεια, ἢ περίφημος
τις ἰδιότροπος. Ἀλλὰ τὸν ἥρωα τοῦτον μετα-
χειρίζονται ὅχι ὡς εἰδωλον, ἀλλ' ὡς ἄθυρμα πρὸς
διασκέδασιν καὶ μόνον ἐκ περιεργίας, σπεύδον-
τες νὰ ἀνατάμωσιν αὐτὸν, ὅπως βεβαιωθῶσιν ὅτι
ἀέρος μόνον ἦτο πλήρης καὶ τὸν ἀπορρίψωσιν εἰς
τὰ ἄχρηστα. Εἰς ἄνδρας ψυχροὺς καὶ θετικούς,
ὡς εἶνε αὐτοὶ, δὲν ἐπιβάλλεται τις μελῶν μόν-
ον καὶ κενὴν ἐπίδειξιν ἡθους σπουδαίου.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐσωτερικὴν
ἢ ἐξωτερικὴν, ἀνάγκη νὰ ἀναλογισθῇ τις ὅτι
αὕτη ἡ φύσις τῶν μεγάλων τούτων δημοσιογρα-
φικῶν ὁργάνων, τὸ πλῆθος καὶ ἡ ποικιλία τῶν
φρονημάτων τῶν ἀναγνώστων αὐτῶν, ἀπαγορεύει
αὐτοῖς νὰ λαμβάνωσι θέσιν λίαν ὠρισμένην καὶ
εἰς αὐτὰ τὰ σπουδαιότατα ζητήματα, καὶ ἐπο-
μένως νὰ ἀσκῶσιν ἀποτελεσματικὴν ἐπίδρασιν
ἐπ' αὐτῶν. Βεβαίως συντηρητικὴ ἐφημερίς εἶνε ἡ
«Σημαία» καὶ φιλελεύθερος τὰ «Ἡμερήσια Νέα»,
καὶ ὁ «Τηλέγραφος» δὲ καὶ οἱ «Καιροὶ» ἔχουσι
τὰς πολιτικὰς αὐτῶν συμπαθείας. Ἀλλὰ τὰ πο-
λιτικά τῶν ἐφημερίδων τούτων φρονήματα δὲν
ἀποκαλύπτονται ἢ μετ' ἄκρας ἐπιφυλακτικότη-
τος καὶ περιστάσεως τυχοῦσης, ἐν κυρίῳ τινὶ ἄρ-
θρῳ, ἢ δὲ βάσις καὶ ἡ οὐσία τῆς ἐφημερίδος, ἢ

τις συνίσταται εἰς τὸ παρέχειν ἀκριβεῖς, ὠριμέ-
νας καὶ ἀνελλιπεῖς πληροφορίες, διαμνέει σχεδὸν
πανταχοῦ ἡ αὐτή, τοῦτο δὲ διότι καὶ πράγματι
τοιαύτη εἶνε.

Τὰ ἑσπερινὰ φύλλα, ἅτινα ἐν γένει δὲν ἔχουσι
τὴν ἑκτασιν τῶν πρωϊνῶν, ἡ «Σφαιρα», ἡ «Pall
Mall Gazette», ἡ «Ἡχώ», παρέχουσιν ὀλιγώτε-
ρον χῶρον εἰς δημοσίευσιν ἐγγράφων καὶ ἐκθέσεων
ὁλοκληρῶν, καὶ πλεῖστον εἰς τὰς κομματικὰς
συζητήσεις· αὐταὶ ἐπιλαμβάνονται μετὰ ζήσεως
πλεῖστον τῆς συζητήσεως τῶν ζητημάτων τῆς
ἡμέρας· ἀλλ' ἡ φροντίς τῆς μεμελετημένης ἐπι-
κρίσεως τῶν γεγονότων καὶ ἡ διατύπωσις τῶν ἐξ
αὐτῶν ἀπορρέοντων συμπερασμάτων ἀφίεται κυ-
ρίως εἰς τὰς ἐβδομαδικὰς ἐφημερίδας, τὸν «Θεα-
τὴν», τὸν «Ἐξεταστὴν», τὴν «Saturday Revi-
ew». Ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἐβδομάδος ἡ δι-
κογραφία τῶν γεγονότων συμπληροῦται, αἱ πλη-
ροφορίαι συρρέουσιν ἐκ πάσης τῆς γῆς γωνίας, τὰ
ζητήματα ἀναλυκίζονται, κοσκινίζονται ὑπὸ
τῆς ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ συζητήσεως, τῶν ἐν τοῖς
Συλλόγοις καὶ Ἀέσχαις συνδιαλέξεων, καὶ ἐν παν-
τὶ δημοσίῳ τόπῳ μέχρις αὐτῶν τῶν ταπεινοτά-
των ἐργαστηρίων καὶ καπηλείων· ἡ κυμαινόμενη
καὶ ἀόριστος ὡς τὴν οὐρίχλην δημοσία γνώμη
ἄρχεται διατυπουμενὴ εἰς ὠρισμένην μορφήν.

Οὕτω φθάνει τὸ Σάββατον μὲ τὰς ἐξηκοντα-
λέπτους ἐφημερίδας του, τὰς εἰς φυλλάδιον ἐκ-
δομένους μὲ διστῆλους σελίδας, ὧν ἔργον εἶνε
νὰ περιτυλλέγωσι καὶ συμπυκνώσιν τὰς ποιί-
λας ἐκείνας τῆς ἐβδομάδος ἐντυπώσεις, καὶ νὰ
διατυπώσωσιν αὐτὰς εἰς σειρὰν ἄρθρων ἐντόνων
καὶ ὁριστικῶν. Αἱ πλεῖστα τῶν ἐφημερίδων τού-
των συντάσσονται ἐξέχιστα, καὶ ἀναγινώσκονται
λίαν ἐπιμελῶς κατὰ τὴν ἀτελεύτητον τῆς κυ-
ριακῆς ἡμέραν. Ἐν δὲ λάθωμεν ὑπ' ὅψιν ὅτι αἱ
ἐργατικαὶ τάξεις (καὶ ἐν ταύταις περιλαμβάνον-
ται καὶ οἱ εἰς τὴν μικροεμπορίαν ἀσχολούμενοι)
ἀναγινώσκουσιν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν μόνον τὰς
ἐφημερίδας, αἵτινες χάριν αὐτῶν ἐκθέτουσιν ἐν
περιλήψει τὰ σπουδαιότερα ζητήματα τῆς ἐβδο-
μάδος—τοιαῦται δὲ εἶνε ὁ «Reynolds' News-
paper», ὁ «Lloyd's», «Weekly Dispatch»,
κτλ. — εὐκόλως κατανοοῦμεν διατί αἱ ἐβδομα-
δικαὶ ἐφημερίδες ἐν Ἀγγλίᾳ ἀσχοῦσι πλεῖονα πο-
λιτικὴν ἐπίδρασιν ἢ τὰ μεγάλα ἡμερήσια φύλλα.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἀπηγγέλη ἡ κρίσις. Νὰ υποθεθῇ
ἡδη, ὅτι ἐμορφώθη πλέον ὁριστικῶς ἡ ἐπὶ τῶν
ζητημάτων γνώμη; Οὐδαμῶς. Ὑπάρχει ἀκόμη
τὸ Ἐρπετιον, — τὰ μεγάλα μηνιαῖα περιοδικὰ, ἡ
«Contemporary Review», ἡ «Fortnightly Re-
view», ἡ «Westminster Review», τὸ «Nine-
teenth Century», ἅτινα ἔχουσι συντάκτας τοὺς
πρώτους συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφους τοῦ Ἡ-
νωμένου Βασιλείου, καὶ πραγματεύονται σχεδὸν
ἀποκλειστικῶς περὶ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ζη-
τημάτων. Τὸ πρῶτον τῶν εἰρημένων ὁργάνων ἀνή-

και εις τὸ φιλελεύθερον κόμμα, καὶ μεταξὺ τῶν τακτικωτέρων αὐτοῦ συντακτῶν καταλέγει αὐτὸν τὸν περιδοξὸν Γλάδστον· τὸ δεύτερον εἶνε ὄργανον τῶν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καινοτόμων, τὸ τρίτον ἀνήκει εἰς τὸ κόμμα τῶν τῶρων, τὸ δὲ τέταρτον εἶνε καθαρῶς ἐκλεκτικόν, στρατολογεῖ τοὺς συντάκτας αὐτοῦ, πρὸς διαπραγματεύσιν τῶν διαφορῶν ζητημάτων, ἐκ τῶν ἱκανωτάτων εἰδικῶν ἐν παντὶ κλάδῳ ἀνδρῶν, συνηθέτατα δὲ βλέπει τις ἐν αὐτῷ ἔθρονον τοῦ καρδινάλιου Manning περὶ τῆς ἀσπίδος συνλήψεως πλησίον πραγματείας τινὸς τοῦ καθηγητοῦ Huxley περὶ πρωτοπλασμάτων.

Καὶ νῦν ἐτελείωσεν ἡ κρίσις, ἡ τελευταία λέξις ἐρρέθη ἐπὶ τῶν ζητημάτων; Ὁχι, ἀκόμη. Ὑπάρχει δ' Ἀρειος Πάγος, τὰ τριμηνιαῖα περιοδικὰ, τὰ σοβαρώτατα, τὰ ἔχοντα τὸ ἀνώτατον κύρος, ἡ «Edinburgh Review», ἰδρυθεῖσα τῷ 1802 ὑπὸ τοῦ Brougham, Sydney Smith καὶ Jeffrey, ἡ «Quarterly Review» συστήθεισα τῷ 1809 ὑπὸ τοῦ William Gifford τῇ συνδρομῇ τοῦ Bálτερ Σάουτ καὶ Croker.

Αὗται εἰσὶν αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν ἀνωτάτην τῆς κλίμακος βαθμίδα καὶ ἐπιθέτουσαι τὸ τέλος εἰς τὴν συζήτησιν παντὸς ζητήματος, ἐὰν δὲ ὁ ἀγγλικὸς λαὸς δὲν ἐσχημάτισεν ἐτι τὴν πρέπουσαν γνώμην περὶ τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν αὐτοῦ συμπεριόντων, ἐὰν δὲν ἐνόησε κατὰ βῆθος τὰ ζητήματα καὶ ἐξήγαγε τὴν οὐσίαν αὐτῶν, βεβαίως τὸ σφάλμα εἶνε ἰδικόν του, καὶ οὐχὶ τῶν δημοσιογράφων οἵτινες ἔργον ἔχουν νὰ τὸν διαφωτίσωσι.

Μὴ δὲ πιστεύῃ τις ὅτι μόνον τοῦ Λονδίνου ἢ τῶν μεγάλων πόλεων αἱ ἐφημερίδες εἰσὶν αἱ ἐκπληροῦσαι τὴν πάγκοινον ταύτην ἀνάγκην τῆς διαφωτίσεως καὶ πληροφόρησεως τοῦ ἀγγλικοῦ δημοσίου πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας. Καὶ αἱ ἐλάχισται πολίχναι ἔχουσι τὴν ἐφημερίδα των, πολλάκις δὲ καὶ πλείονας τῆς μιᾶς καὶ ἀντιμαχομένας, ἐπὶ εὐρείας βάσεως ἰδρυμένας καὶ βριθούσας ἀγγελιῶν ἐγγυρίων καὶ ἰδίων πληροφοριῶν. Τριάκοντα τοῦλάχιστον τῶν ἐπαρχικῶν τούτων φύλλων κατ' οὐδὲν ὑπολείπονται τῶν λονδινείων ὡς πρὸς τὴν ἀφθονίαν, τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὴν ταχύτητα τῶν πληροφοριῶν. Τούτων δ' αἱ κάλλισται εἶνε ὁ «Manchester Guardian», ὁ «Leeds Mercury», ὁ «Post» τοῦ Βίρμιγγαν, αἵτινες, ὡς αἱ τῆς μητροπόλεως συναδέλφοί των, διατηροῦσιν ἐκάστη ἰδιαιτέρους ἀνταποκριτὰς ἐν Παρισίοις, Βιέννῃ, Βερολίνῳ, Μαδρίτῃ, Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς λοιπαῖς πρωτεύουσιν, καὶ αἵτινες πληρονοῦσι μέχρι 2,500 φράγκων κατὰ μῆνα τὸν ἐν Λονδίνῳ ἀνταποκριτὴν των, ἀποστέλλοντα τακτικῶς καθ' ἐκάστην ἑβδομασίαν τῶν ἐν Λονδίνῳ συμβαινόντων. Εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν δὲ τῆς πρώτης τῶν εἰρημένων ἐπαρχικῶν ἐφημερίδων, ἐγκλεισθέντα ἐν Μὲτζ μετὰ

τοῦ στρατοῦ τοῦ Βαζαίν, λέγεται ὅτι ἀνήκει ἡ ἰδέα τῆς ἀποστολῆς ἐπιστολῶν ἐν καιρῷ πολιορκίας δι' ἀεροστάτων ἀδελφότητων, ὧν κατόπιν ἐβλήθησαν καὶ ἀνθρώποι τολμηροὶ ἵνα ἐπιβῶσιν.

Ἡδύνατό τις δὲ, ἂν μὴ ἐφοβεῖτο νὰ ἀποβῇ ὀχληρὸς, νὰ ἀριθμῇ ἐκαστοστὺν ἐτι ὅλην ἐφημερίδων, αἵτινες ὡς ὁ «Ταχυδρόμος» τοῦ Leicester, ὁ «Ἑρμῆς» τοῦ Λίβερπουλ, ὁ «Scotsman» τοῦ Ἐδιμβουρῆ, ἔχουσι τὰ γραφεῖα τῆς συντάξεως αὐτῶν εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν δι' ἰδίου σύρματος τηλεγραφικοῦ οὐχὶ μόνον μετὰ τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἰδιαιτέρου αὐτῶν γραφείου, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ τοῦ Κοινοβουλίου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου παρίστανται, ὡς εἰπεῖν, εἰς τὰς συνεδριάσεις, ὧν παρὰ κοινουλοῦσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὰς συζητήσεις, τὰ ἐπεισόδια, τὰς ψηφοφορίας, καὶ ταῦτοχρόνως μανθάνουσι πάντα τὰ ἐν Λονδίνῳ συμβαινόντα, καὶ ἀλλαχοῦ ἐτι πάντα τὰ ζητήματα τὰ δυνάμενα νὰ ἀποβῶσιν ἀντικείμενα ἔθρων κυρίων, οὕτω δὲ αἱ ἐφημερίδες αὗται εὐρίσκονται εἰς θέσιν νὰ ἀποφαινόμεναι γνώμην ἐπὶ τῶν ζητημάτων συγχρόνως μὲ τὰς ἐν τῇ πρωτεύουσιν συναδέλφους αὐτῶν. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ δημοσιεύουσι, μετὰ δύο ἢ τρεῖς μόλις ὥρας ἀφ' οὗ τελειώσῃ, τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς τῶν Λόρδων δολοκλήρου (in extenso), ἀκριβῶς ὡς αἱ λονδινεῖαι αὐτῶν συνάδελφοι· οὕτω δὲ ὁ σφιγμὸς τοῦ Κοινοβουλίου ἀκούεται ταῦτοχρόνως καὶ εἰς τὰς πλέον μακροσυσμένους ἐσχαιτάς τοῦ Κράτους.

Ὁμολογητέον δὲ ὅτι ἡ Διεύθυνσις τοῦ ταχυδρομείου καὶ τηλεγραφείου διευκολύνει ὅσον ἐννοεῖται τὸ ἔργον τῆς δημοσιογραφίας διὰ παραχωρήσεων λίαν ἐποφελῶν ἰδιαιτέρον τηλεγραφικὸν σύρμα τιθέμενον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μιᾶς ἐφημερίδος δὲν στοιχίζει ἀκριβώτερον χιλίων φράγκων κατὰ μῆνα καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, ὁ δὲ τύπος κέκτῃται τὸ πολῦτιμον πλεονέκτημα νὰ ἀποστέλλῃ τηλεγραφήματα ἀντὶ ἐνὸς φράγκου καὶ 25 λεπτῶν δι' ἑκατὸν λέξεις, ὅταν μεταχειρίζεται τὰ διὰ τὸ κοινὸν ὠρισμένα σύρματα.

Ἡ ἰσχυρὰ αὕτη διοργάνωσις καθιστᾷ φυσικῶς τὴν θέσιν ἐπαρχικῶν τινῶν ἐφημερίδων φοβεράν ἀπέναντι τῶν φύλλων τοῦ Λονδίνου. Ἄν καὶ ἡ πόλις, ἐν ἣ ἐκδίδονται, μόλις ἀπέχει πέντε ἢ ἑξ ὥρας τῆς πρωτεύουσας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, οὐχ ἦττον οὐδαμῶς δειλιῶσι νὰ διαγωνισθῶσι πρὸς τὰς μεγάλας αὐτῶν συναδέλφους τῆς πρωτεύουσας, οὐχὶ δὲ σπανίως ἐξέρχονται νικηφόροι ἐκ τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου. Βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ὁ ἀγὼν δὲν διεξάγεται πάντοτε διὰ καθαρῶς ἡθικῶν μέσων.

Οὕτω λ. χ. πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν ἐπαρχικαὶ τινες ἐφημερίδες ἐσκέρθησαν νὰ ἐκμεταλλευσθῶσι κατὰ τῶν «Καιρῶν», τῶν «Ἡμερησίων Νέων», τοῦ «Τηλεγράφου» καὶ τῆς «Ση-

μαίας» τὴν ἀνάγκην, ἐν ἣ εὐρίσκονται αἱ ἐφημερίδες αὗται, ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν φύλλων, ἅτινα ἐκδίδουσι, καὶ τῆς ἀπείρου ἐκτάσεως τοῦ Λονδίνου, νὰ τίθενται ὑπὸ τὰ πειστήρια τὴν δευτέραν ἢ τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν, ὅπως δύνανται νὰ ἔχωσι διανεμημένα τὰ φύλλα αὐτῶν εἰς τὰ διάφορα ἐν τῇ πόλει πρακτορεῖα τῆς πωλήσεως κατὰ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ὥραν τῆς πρωῆας· ταῦτα ἔχουσι ὑπ' ὅψιν αἱ ἐπαρχικαὶ ἐφημερίδες ἀνέδολλον τὴν ἐκτύπωσιν αὐτῶν μέχρις οὗ ἐξετυπουντο αἱ τῆς πρωτεύουσας, τοῦτο δὲ οὐδεμίαν παρεῖχεν εἰς αὐτάς δυσκολίαν ἕνεκα τῆς ἀσυγκρίτως στενοτέρας περιφερείας τῆς διανομῆς των, χάρις δὲ εἰς τὸ ἰδιαιτέρον αὐτῶν σύρμα καὶ τὸν ἐν Λονδίνῳ ἀνταποκριτὴν των, ἐργαζόμενον μετὰ πλείονος ζήλου ἢ εὐσυνειδησίας, κατάρθουν νὰ παρέχουσιν εἰς τὴν πρωῆαν αὐτῶν ἐκδοσιν οὐ μόνον τὰς ἰδίας αὐτῶν εἰδήσεις καὶ γνώμας, ἀλλὰ καὶ ἐκείνας, ἃς κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ὥραν μετέδιδον αἱ μεγάλαί τοῦ Λονδίνου ἐφημερίδες.

Τοῦτο ἦτο φοβερὸν κτύπημα κατὰ τῶν Λεβιαθάν τοῦ τύπου, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ μὴ τὸ ἀνταποδώσωσι. Εἰς τὴν πρόκλησιν λοιπὸν ἀπῆντησαν φέροντες τὸν πόλεμον εἰς αὐτὸ τὸ ἔδαφος τῶν πολεμίων, τουτέστι συνεταιριζόμενοι καὶ ἐκπέμποντες ἰδιαιτέρως σιδηροδρομικὰς ἀμαξοστοιχίας ἀναχωρούσας ἐκ Λονδίνου τὴν τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν καὶ φερούσας τὰς πρώτας χιλιάδας τῶν φύλλων, τὰς ἐξελοῦσας ἐκ τῶν πειστηρίων ἐκάστης ἐφημερίδος· τὰ φύλλα ταῦτα ἠδύναντο οὕτω νὰ διανεμῶνται κατὰ τὴν ὁγδόην τῆς πρωῆας ἐν Βίρμιγγαμ, Μάντσεστερ ἢ Bradford, τουτέστι καθ' ἣν ὥραν ἐγίνετο ἡ διανομὴ καὶ εἰς τὰ προάστεια τοῦ Λονδίνου. Αἱ σιβάδες τῶν φύλλων ἀναχωροῦσιν ἐν ἣ καταστάσει ἐξέρχονται τῶν πειστηρίων, καθ' ὅδον δὲ τακτοποιοῦνται, διαιροῦνται εἰς χωριστὰς δέσμας δι' ἑκαστον σταθμὸν, καὶ κατὰ τὴν διάβασιν ῥίπτονται εἰς τὸ κρηπίδωμα τοῦ σιδηροδρόμου, χωρὶς καὶ νὰ σταθῇ ἡ ἀμαξοστοιχία.

Τὸ γεγονός τοῦτο παρέχει μικρὰν ἰδέαν τῆς ὀξύτητος, ἣν προσέλαβεν ὁ διαγωνισμὸς τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτεύουσας πρὸς τὰς τῶν ἐπαρχιῶν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἠδύνατό τις νὰ ἀναφέρει καταδεικνύοντα οὐ μόνον τὸ πολυμήχανον καὶ ἐπινοητικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρηματικὸν τῶν διευθυνόντων τὰ μεγάλα ἐν Ἀγγλίᾳ ὄργανα τῆς δημοσιότητος.

Ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ ὕψους καὶ τὴν ποιικίαν τῆς ὕλης αἱ ἐφημερίδες τῶν ἐπαρχιῶν κατ' οὐδὲν ὑπολείπονται τῶν τοῦ Λονδίνου, ἂν δὲ πρέπη νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς κριτὴν οὕτως ἀξιωματικόν, ὡς εἶνε ὁ Γλάδστον, οὐχὶ σπανίως εἰς τὰς πρώτας αὐτῶν πρέπει νὰ δώσῃ τις τὰ πρωτεῖα. Ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῇ τις ὅτι συχνότατα εἰσι ποικιλώταται καὶ διασκεδασικώταται, τοῦτο

δὲ διότι αὗται δὲν τηροῦσι τόσον αὐστηρῶς τοὺς κανόνας τῆς δημοσιογραφικῆς ἐθιμοτυπίας, καὶ οὐδὲως φοβοῦνται, περιστάσεως τυχοῦσης, νὰ ἀναγράφωσι λεπτομερῶς γεγονότα, ἐν τῇ Αὐλῇ ἢ τῇ πόλει συμβαινόντα, ἅτινα δίδουσι τροφὴν εἰς τὴν περιέργειαν μάλλον ἢ εἰς τὰς σκέψεις τοῦ Κοινοῦ. Ἡ μεγάλη τῆς πρωτεύουσας ἐφημερίς εἶνε ὡς γηραιὸς διπλωμάτης, πάντοτε σοβαρὸς καὶ ὀχληρὸς ἐνίοτε διμιλῶν. Ἀλλ' ἡ μεγάλη ἐφημερίς τοῦ Λὸνδ' ἢ τοῦ Μάντσεστερ εἶνε ἐπίχαρις καὶ κομψὸς νεανίας· εὐρίσκων ἀπανταχοῦ ἐλευθέρων πρόσοδον, καὶ ὅστις τὸ ἐσπέρας ἐν τῇ Λέσχῃ οὐδαμῶς ἀξιοῖ νὰ τὸν παρακαλέσωσιν ἵνα διηγηθῇ τὰ πολλά καὶ περιέργα πράγματα, τὰ ὅποια ἔμαθε τὴν ἡμέραν.

Καὶ ἐπαρχικὸν μὲν τύπον ἔχει πᾶσα χώρα· ἀλλ' ὅ,τι μόνον ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ πράγματι ἀπαντᾷται εἶνε ἡ ἐφημερίς τῆς συνοικίας, ἐφημερίς ἥς ἡ διάδοσις καὶ ἡ ἐπιρροή εἶνε περιωρισμένη εἰς ἐν μόνον προάστειον, εἰς ἐν τῆς πόλεως διαμέρισμα, ὅποια εἶνε λ. χ. τὰ «South Kensington News», ὁ «Southwark Weekly». Τοιαύτας ἐφημερίδας τὸ Λονδίον ἀριθμεῖ οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῶν ἐξήκοντα, πάσας ἀμαξοζούσας καὶ μετὰ ζήλου καὶ ἐμπειρίας συζητούσας περὶ τῶν διαφορῶν ἐπιτοπίων ζητημάτων, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν δδῶν καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῆς συνοικίας, περὶ ἀνατροφῆς καὶ τῶν τοιούτων, λαμβάνουσας λίαν ἐνεργὸν μέρος εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς ἀγῶνας καὶ χορηγοῦσαι πᾶσαν ἀναγκαίαν πληροφορίαν διὰ τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας τῶν κατωίκων τῆς περιφερείας των. Τὰ πλείοντα τῶν φύλλων τούτων εἶνε ἐβδομαδιαῖα, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινὰ συχνότερον ἐκδιδόμενα, καὶ δύο ἢ τρία ἐξ αὐτῶν τοιαύτην ἔσχον ἐπιτυχίαν, ὥστε ἠδυνήθησαν νὰ καταστήσωσιν ἡμερησίαν τὴν ἐκδοσὶν των· μία τῶν ἐφημερίδων τούτων, πρὸ εἰκοσαετίας ἢ τριακονταετίας ἰδρυθεῖσα ἐν τῷ προάστειῳ Islington, πλησιάζει νὰ καταστή μία τῶν μεγάλων ἐφημερίδων τῆς πρωτεύουσας.

Η ΑΡΑΧΝΗ

ὡς κῶρη, σύζυγος καὶ μήτηρ.

Ὑπὸ τὸν περὶ ἄνθρωπον τοῦτον τίτλον ἡ γαλλικὴ «Ἐφημερίς τῶν ζώων» (Gazette des animaux) δημοσιεύει τὸ ἀκόλουθον ἀρθρίδιον, ὅπερ ὡς ἐκινῶς ἐνδιαφέρον μεταφέρωμεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας».

«Φύσει ἐχθρὰ τῶν ὁμοίων αὐτῆς ἡ ἀράχνη ζῇ βίον μονήρη. Πάντα τὰ οὕτω διατεταμένα ζῶα εἰσὶν ὡς ὑπὸ τινι κατάραν. Ὅταν δύο αὐτῶν συναντηθῶσι, τὸ ἰσχυρότερον ἢ τὸ πονηρότερον ὁλ' ἐξολοθρεύσῃ τὸ ἄλλο. Αὐτὸς δ' ἔσθῃ, ὁ φέρων εἰς προσέγγισιν καὶ τὰς μάλλον δυστρόπους καρδίας, δὲν δύναται νὰ κατανικήσῃ τὴν σφοδρὰν αὐτὴν ἀπέχθειαν, καὶ δι' αὐτὰ ὁ γλυκὺς τοῦ γά-

μου δεσμός είναι νόμος τυραννικός, και διὰ τοῦτο ὅταν ἐνεστὶ βραχυτέρας διαρκείας.

Πολλοὶ φυσιολόγοι ἔκαμαν παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν γάμων τῆς ἀράχνης, αἱ δὲ μαρτυρίαι αὐτῶν, αἵτινες γενικῶς εὐρίσκονται συνάδουσαι, ἀναφέρουσι περιέργους λεπτομερείας περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν συνάπτει τοὺς γάμους τοῦ τοῦ μικρὸν ζωῦ.

Καὶ πρῶτον ἔτιον σημειώσεως εἶνε ὅτι ὁ ἄρρην εἶνε μικρότερος τῆς θηλείας. Διὰ τὴν μικρότητα; Ἡ φύσις μόνον γνωρίζει, ἡ ὁποία ἐπλασε τὸ ζῶον.

Τὸ πρῶτον τοῦ ἄρρενος ἐρωτικὸν διάθεμα, ὅστις δὲν εἶνε τόσον εὐήθης ὥστε νὰ παρασυρῇ ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ καὶ νὰ πέσῃ ἐλεεινὸν αὐτοῦ θυμῷ, συνίσταται εἰς τὸ νὰ ὑφάνῃ, οὐ μακρὰν ἐκείνης ἥτις ἔτρωσε τὴν καρδίαν του, τὴν ἐλαφρὴν ἱστὸν του. Περαιτέρω τὴν προκαταρκτικὴν ταύτην ἐργασίαν, προχωρεῖ λάθρα καὶ ἡσύχως, καὶ διὰ τινος κτυπήματος τοῦ ποδὸς ἐπιφέρει ἐλαφρὰν δόνησιν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς κυρίας, ἥς ἐπιζητεῖ τὴν εὐνοίαν.

Αὕτη, ὑπολαμβάνουσα ὅτι λεία τις ἔπесεν εἰς τὰ δίκτυά της, τρέχει ἀμέσως πρὸς αὐτήν. Σπουδὴ ματαία, τὸ θυμὸν δὲν εἶνε ἡ καρδίαν ἐκλιπαροῦσα ἀγάπην.

Ἄλλ' ἡ ἀράχνη εἶνε ἡ ὀλιγώτερον παντὸς ζῴου εὐκρίτης εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐπικλήσεις, καὶ ἡ τοιαύτη τῶν ἐλπίδων τῆς διάψευστις τόσον τὴν καθιστᾷ μανιώδη, ὥστε ἀντὶ εὐνοίας ὀργῆς μόνον καὶ ἀγανακτικῆς βλέμματα ἐξακοντίζει ἐκ τῶν δακτύλων αὐτῆς θυμῶν κατὰ τοῦ ὀχληροῦ τοῦ ἀνησυχούντος αὐτήν.

Καὶ τότε οὗτος, κατεπτοημένος καὶ τρέμων τὴν ὀργὴν της, σπεύδει νὰ φύγῃ καὶ κρυβῇ εἰς γωνίαν τινά, ὅπου μένει ἀκίνητος.

Τοῦ πρώτου τρόμου παρελθόντος, τὸ θάρρος αὐτοῦ ἄρχεται ἀναγεννῶμενον, καὶ μετὰ μικρὸν ἰδοὺ αὐτὸς πάλιν ἐμπροσθεν τῆς θύρας τῆς κυρίας.

Ἄλλὰ μάταιος κόπος, καὶ τὴν φράγαν αὐτὴν ἡ αὐτὴ ἀποτυχία τὸν περιμένει.

Ἄλλ' ὁ ἐπιμένων νικᾷ. Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ μαλάσσει ἐπὶ τέλους τὴν σκληροκαρδίαν, ἥτις ἀποφασίζει νὰ πρᾶν τὴν ὀργὴν της καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν δειλὸν λάτριν της νὰ ὑπερβῇ τὴν φλὶν τοῦ ἐνδαιτήματός της, καὶ φαίνεται μάλιστα ὅτι κολλακεύεται ἀπὸ τὰς προσπαθείας του. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸν δέχεται ἀσμένως, ἀλλ' ὅχι καὶ μετὰ ὑπερβολικὴν σπουδήν.

Ἐν τούτοις ὁ ὑμῆναιος, οὕτινος τόσοι προηγήθησαν κίνδυνοι, δὲν δύναται νὰ μὴ ἐγκλείῃ τρικυμίας καὶ καταστροφάς.

Ὀντως δὲ, εὐθὺς μετὰ τὸ συνοικέσιον, ὁ σύζυγος σχεδὸν βέβαιος ὅτι θὰ ῥοκανισθῇ μετὰ μέγα λην εὐχαρίστησιν ὑπὸ τοῦ ἡμίσεός του, γίνεσθαι διὰ παντὸς ἄφαντος.

Καὶ ὁμοῦ ποῖα ἀντίθεσις! Ἐνῶ ἡ ἀράχνη ὡς

κόρη καὶ ὡς σύζυγος εἶνε ὁποῖον τὴν εἶδομεν, ὡς μήτηρ εἶνε πρότυπον ἀληθῶς τρυφερότητος καὶ ἡθικῆς τελειότητος.

Εὐθὺς ὡς γεννήσῃ τὰ ὡά της, λαμβάνει αὐτὰ, τὰ περιτυλίττει διὰ τευχίου ἐκ τοῦ ἱστοῦ της, καὶ συναπορέει τὸν θησαυρὸν μετ' ἑαυτῆς. Ἄν δέ τις θελήσῃ νὰ τῆς τὰ ἀποσπάσῃ, θὰ ἴδῃ πόσον ἐμμανῶς προσπαθεῖ νὰ τὰ ἀνακτήσῃ· εἰς μάτην δὲ θὰ ἐπεχειρεῖ καὶ νὰ τὴν ἀπατήσῃ ἀντικαθιστῶν αὐτὰ δι' ἄλλων. Καὶ ποῖον πάλιν δὲν ἐπιδεικνύει τρυφερότητα καὶ μητρικὴν στοργήν, ὅταν ἐκκολληθῇ τὰ μικρά της! Εἰς ἐπίμετρον δὲ παραδειγματικὴ εἶνε ἡ σύμφορος ἡ ἐπικρατοῦσα μεταξὺ ὄλων τῶν μελῶν τῆς νέας οἰκογενείας.

Δυστυχῶς ὁμοῦ ἡ γλυκεία αὕτη ἀρμονία ὀλίγον διαρκεῖ, μετ' οὐ πολὺ δὲ, ἐφ' ὅσον αὐξάνουσι, σφοδρὰ ἀπέχθεια ἄρχεται ἀπομακρύνουσα τοὺς ἀδελφούς ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς, οἵτινες ἐπὶ τέλους χωρίζονται ὀριστικῶς, ὅπως μὴ συναντηθῶσι πλέον ἢ ὡς ἐχθροὶ μανιώδεις καὶ ἀνυπόμονοι νὰ καταφραγῶσιν.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΚΗΠΟΙ

Εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Γαλλίας, ἐνθα ὑπάρχουσι φρουραὶ, οἱ διοικηταὶ τῶν σταθμευόντων σωμάτων μεριμνῶντες περὶ τῆς υγείας τῶν στρατιωτῶν, καὶ περὶ τοῦ τρόπου ν' αὐξήσωσι τὸ σύνθημα ποσὴν τῆς τροφῆς ἀνεῦ ὑπερβολῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ σιτηρεσίου, διωργάνωσαν τοὺς στρατιωτικοὺς κήπους. Οὕτω δὲ κατ' ὁρμὴν κατ' ἐκάστην οἱ στρατιῶται νὰ ἔχωσιν ἀφθονίαν χλωρῶν ὀσπρίων, ἀνεξόδως, τὰ ὁποῖα καθιστῶσι πλειότεραν καὶ καλλιτέραν τὴν συνήθη μερίδα τοῦ στρατιώτου. Τοῦτο κυρίως ἐγένετο εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς σταθμοὺς τῆς βορείου καὶ δυτικῆς Γαλλίας. Μεγάλαι ἐκτάσεις γαιῶν, τέως ἄγονοι, ἐκαλλιεργήθησαν, καθὼς ἐπὶ παραδείγματός αἱ τάφροι τῶν φρακτῶν πόλεων.

Ὅπως ἐνθαρρύνουσι τὴν καλλιέργειαν ταύτην, πολλὰ γεωργικὰ ἐταίρια ἐδίδουσαν τὰ προϊόντα τῶν στρατιωτικῶν κήπων εἰς τοὺς διαγωνισμούς των. Εἰς τῶν διαγωνισμῶν τούτων ἔλαβε χώραν πρὸ τινος χρόνου ἐν Ρουέν. Εἰς τινὰ σημείωσιν ἐπὶ τούτου γενομένην εὐρίσκουμεν περιέργους πληροφορίας ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῶν κήπων τοῦ 24ου συντάγματος.

Ἐν διαστήματι 8 μηνῶν διενεμήθησαν εἰς τοὺς στρατιώτας ὀσπρία χλωρὰ ἐκ τῶν κήπων τοῦ συντάγματος 22,876 χιλιόγραμμα λαχάνων, 650 χιλιόγρ. κράμβης, 800 δαυκίων, 7,292 πράσων, 607 κρομμύων κ.τ.λ. ἀξίας 2,500 φράγκων.

Οἱ στρατιωτικοὶ κήποι καλλιεργοῦνται ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, προθύμως ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένων, διότι τὰ προϊόντα ἀνήκουσιν εἰς αὐτούς. Ἐχρῶσι δὲ καὶ τὸ πρὸς οἱ κήποι οὗτοι, ὅτι διατηροῦσι παρὰ τοῖς χωρικοῖς στρατιώταις τὴν ἀγάπην πρὸς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας, πλὴν δὲ

τούτων οἱ στρατιῶται διδάσκονται καὶ νέους τρόπους καλλιεργείας, οὓς κατόπιν εἰσάγουσιν ἐπανερχόμενοι εἰς τὰς κατοικίας των. N.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κ. B. . . , γνωστὸς ἄσματος, ἀσθενήσας τελευτῶν, προσκαλεῖ τὸν ἱατρὸν του.

— Ἐν μόνον πρᾶγμα μ' ἀνησυχεῖ, λέγει, πρὸς τὸν ἱατρὸν, — τὰ χρέη μου. Ποτὲ μου δὲν παρακαλῶ, ἱατρέ· καὶ ὁμοῦ αὐτὴν τὴν νύκτα ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν χάριν νὰ παρατείνῃ τὰς ἡμέρας μου μέχρις οὗ ἐξορλήσω τοὺς πιστωτάς μου.

Ὁ ἱατρὸς, ἐκπληκτὸς διὰ τὸ τοιοῦτον αἶσθημα τοῦ πελάτου του, τοῦ λέγει·

— Φίλιππε μου B. . . τὸ αἶσθημα αὐτὸ σὲ τιμᾷ πολὺ, καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Θεὸς θὰ εἰσακούσῃ τὴν παράκλησίν σου.

— Ἀ! ἐὰν ὁ Θεὸς μοῦ ἔκαμνεν αὐτὴν τὴν χάριν, ἐξηκολούθησεν ὁ B. . . μειδίῳ, εἶμαι βέβαιος ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἀπέθνησκα.

† Προχθὲς χωρικός τις ἐκ τινος χωρίου τῆς Ἀττικῆς παρουσιάζεται εἰς τι κατὰστημα τῆς ἀγορᾶς καὶ ζητεῖ ὀμματοῦλίαν.

Ἐξακολουθεῖ νὰ δοκιμάζῃ τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ζεῦγος, ἀλλὰ καὶν δὲν τοῦ ἔρχεται· δὲν εἴμπορεῖ νὰ διαβάσῃ.

— Μὰ, νὰ σοῦ πῶ, κομπάρσε, τοῦ λέγει αἰφνης ὁ εἴμπορος, μήπως δὲ ξέρεις νὰ διαβάξῃς;

— Ἐ, μὰ σὰν ἤξερα νὰ διαβάξω, ἀποκρίνεται ἀφελῶς οὗτος, τί τῆθελα τὰ γυαλιά;

✓ Ἡ οἰκογένεια Α** ἔχει ὑπηρέτριαν μόλις ἐλθοῦσαν ἐκ τῆς νήσου της, ἀπλοικωτάτην.

Πρὸ τινων ἡμερῶν, ἐνῶ τὸ γεῦμα ἦτο ἑτοιμον, τὴν κράζει ἡ κυρία·

— Μαρίνα, γιατί δὲν ἔρχετ' ὁ ἀφέντης σου; Πές του, ὅτι κρυώσῃ ἡ σούπα.

Ἡ Μαρίνα, ἡ ὁποία εἶδε τὸν κύριον νὰ τρίβῃ τοὺς ὀδόντας του μετὰ βοῦρτσαν, ἀποκρίνεται·

— Κυρία, ἀκονίζει τὰ ὀδόντια του!

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ ἀνάγκη τῆς περικυτολογίας εἶνε ἡ αἰτία τῶν ἐκμυστηρεύσεων· ἀνόητος δὲ θὰ ἦτο ὁ πιστεύων ὅτι εἶνε τεκμήριον πλειότερας πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνης.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Μελετήσας ἐπὶ μακρὸν τὴν οὐσίαν τῆς μουσικῆς, συνιστῶ εἰς πάντας τὴν ἀπόλαυσιν τῆς τέχνης ταύτης ὡς τὴν πασῶν ἐκλεκτοτέραν. Οὐδεμία ἄλλη ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ψυχῆς πλέον ἀμέσως καὶ πλέον βαθύως, διότι καὶ οὐδεμία ἄλλη ἀποκαλύπτει πλέον ἀμέσως καὶ πλέον βαθύως τὴν πραγματικὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀκρόασις ὠραίας τινὸς ἀρμονίας εἶνε ὡς τι λουτρὸν τοῦ

πνεύματος· ἐπὶ στιγμὴν ἐξαγνίζει αὐτὸ ἀπὸ παντὸς βύπου, ἀπὸ παντὸς ὅ,τι εἶνε εὐτελὲς ἢ χυδαῖον· ἐξάγει τὸν ἀνθρώπου καὶ προκαλεῖ ἐν αὐτῷ τὰς εὐγενεστέρους ἰδέας ὧν εἶνε ἄξιος· τότε δὲ αἰσθάνεται καθαρὰ τί ἀξίζει, ἢ μάλλον τί ἡδύνατο νὰ ἀξίξῃ. (Schopenhauer).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἄν Ἐν Τύνιδι, ὡς καὶ ἐν ὅλῃ σχεδὸν τῇ ἄλλῃ Ἀφρικῇ, ἡ εὐσαρκία εἶνε τὸ κυριώτερον προσόν, ἵνα γυνὴ τις θεωρῇται ὠραία· καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴ παχύνουσι τὰς γυναικας διὰ τὴν γάμον, ὡς ἀλλοχοῦ τὰ ζῶα ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν δὲ συμβῇ χρηρευμένος τις νὰ θέλῃ νὰ συνάψῃ δεύτερον γάμον, ἡ μέλλουσα αὐτοῦ σύζυγος ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἀκόλουθον δίαιταν· θέτουσιν εἰς τὰς χεῖρας, τοὺς δακτύλους καὶ τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν της τὰ βραχιόλια καὶ δακτυλίδια τῆς πρώτης συζύγου τοῦ μνηστῆρός της, καὶ ἔπειτα ἀρχίζουν νὰ τὴν τρέφωσιν ἐπιμελῶς μέχρις οὗ παχυνθῇ ἱκανῶς, ὥστε νὰ τῇ προσαρμόζωνται ἀκριβῶς τὰ εἰρημένα κοσμήματα. Τούτου κατ' ὁρμὴν, παραδίδεται εἰς τὸν ἄνδρα ὁμοίαν πρὸς τὴν πρώτην κατὰ τὸ πάχος.

Ἐν Γερμανίᾳ ἡ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων παρέδωκεν ἐσχάτως εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ γραμματόσημα τετυπωμένα διὰ χρώματος, ὅπερ ἐξαλείφεται ἅμα ὡς ἤθελε διαβραχῇ. Τὸν νεωτερισμὸν τοῦτον εἰσήγαγεν ἡ ἀρχὴ, ὅπως ἀποφύγῃ κατάχρησιν γινομένην ὑπὸ ἀνθρώπων αἰσχροκερδῶν, οἵτινες γραμματόσημα, χρησιμοποιοθέντα ἤδη, ἔθετον ἐκ νέου εἰς κυκλοφορίαν, ἐξαλείφοντες διὰ χημικῶν μέσων τὰ ἐπ' αὐτῶν γράμματα τῆς σφραγίδος τοῦ ταχυδρομείου.

Τὸ νέον εἶδος τῶν γραμματοσήμων οὐ μόνον ματαίωσεν ἅσαν ἀπόπειραν πρὸς ἀπάτην, ἀλλὰ καὶ καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀποκόλλησιν τοῦ γραμματοσήμου διὰ τῆς διαβροχῆς αὐτοῦ· διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ χρώμα αὐτῶν ἀφαιρεῖται, τοῦτο δὲ καθιστᾷ αὐτὰ ἀχρηστά.

Τῇ 21 μαρτίου, τῇ ἐπαύριον ἀφ' ἧς ἡσθένησεν ὁ Βῆκονσφελδ, ἐμέλλε νὰ καθίσῃ τὸ τέταρτον, ἵνα τελειωθῇ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ περιφῆμου ζωγράφου Μιλλαίς, ὅστις εἶχε πρότερον εἰκονογραφήσῃ τοὺς δύο πολιτικοὺς ἀντιπάλους τοῦ Βοάττ καὶ Γλάδστων. Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ νοσήματός του διήγαγε διορθῶν οὓς ἀπήγγειλε λόγους ἐν τῇ Ἀνω Βουλῇ, καὶ ἰδίως τὴν πρὸς τὴν βασιλίσσαν συλλυπητήριον προσλαλιὰν ἐπὶ τῇ δολοφονίᾳ τοῦ Τσάρου. Πολλὰκις παρετήρησε τοῖς παρευῶσι· «δὲν ἐπιθυμῶ νὰ νομίσωσιν οἱ μεταγενέστεροι, ὅτι δὲν ἐπίσταμαι νὰ ἐρρηγορήσω». Ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ στενοῦ φίλου του, λόρδου Βάρκλεϋ, ποῦ ἐγεννήθη, ἀπεκρίνατο· «ἐν Ἀδέλφῃ, παρὰ τὴν δυτικὴν τοῦ Λονδίνου ἄκρην, καὶ δὴ ἐντὸς βιβλιοθήκης. Ὁ πατήρ μου δὲν ἦτο πλούσιος, ὅτε ἐνυμφεύθη. Ἐν Ἀδέλφῃ

εἶχεν ἐνοικιάσει πολλοὺς κοιτῶνας, οἵτινες ἦσαν ἅπαντες μεστοὶ βιβλίων καὶ χειρογράφων, ὅτε ἐγὼ ἦλθον εἰς τὸ ρῶς». Δις εἶπε τῷ ἱατρῷ αὐτοῦ «ἐπεθύμουν νὰ ζήσω, ἀλλὰ δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον». Ἐὰν ἤμην Νυχελιστὴς, θὰ ὁμολόγουν ἅπαντα». Ταῦτα δὲ εἶπε μειδιῶν, ὑπαινισσόμενος εἰς τὰς ἐν Ῥωσσίᾳ λεγομένας ἀστυνομικὰς βυσάνους. Γενικὸν ἐπιμελητὴν τῆς ἐκτενεστάτης ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας του ἀπέδειξε τὸν λόρδον Ῥόουτον, ἐντεταλμένου αὐτῷ νὰ ποιήσῃ οἰκονομήσῃ ἂν χρῆσιν ὑπολάβῃ αὐτὸς ἀρμοδιωτέρων. Οἱ πλείστοι τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης καὶ ἅπαντες οἱ πρωθυπουργοὶ διεβίβασαν εἰς Λονδίνον συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀνδρός. Ὁ Βίσμαρκ ἀπεφύνατο, ὅτι διὰ τῆς μεταστάσεως τοῦ Βήκονσφελδ ὑπέστη δεινὴν ζημίαν οὐ μόνον τὸ ἀγγλικὸν ἔθνος, ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ ἡπειρος Εὐρώπη.

Εἶνε γνωστὸν, γράφει ὁ Αἰὼν, ὅτι ὁ ἀποθανὼν λόρδος Βήκονσφελδ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἀγορεύσει ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων κατεγέλασθη ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας, καὶ ἠναγκάσθη νὰ κατέλθῃ τοῦ βήματος ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς θυμηδίας, ἀφοῦ ὅμως πρότερον ἐξετόξευσε κατὰ τῶν περιγελώντων αὐτὸν προφητείας περὶ τῆς μελλούσης ῥητορικῆς αὐτοῦ δεινότητος, θαυμασίως πληρωθεῖσαν. Ὁ διάσημος Ἀγγλος συγγραφεὺς Γεώργιος Βραντες, διηγεῖται ὡς ἐξῆς τὰ κατὰ τὸ ἐπεισόδιον ἐκεῖνο. «Ὁ Δισραέλης ἐξελέχθη τῷ 1838 βουλευτὴς ἐν τῇ πρώτῃ ἐπὶ τῆς βασιλείας Βικτωρίας βουλευτικῇ περιόδῳ, ἀφοῦ τετράκις ἀπὸ τοῦ 1832 ἐξετέθη ὡς ὑποψήφιος καὶ πάντοτε ἀπέτυχε. Κατὰ τὰ ἐξ ὅμως ἔτη ταῦτα, ἡ πολιτεία τῶν ἀκραίωνων δημοκρατικῶν ῥιζοσπαστικῶν συνετέλεσεν, ὅπως γίνῃ τέλειος τόρος, καὶ αὐτὸς ὅστις κατὰ τὴν πρώτῃν αὐτοῦ ὑποψηριότητα ἐξετέθη ὡς προστατευόμενος τοῦ ἱρλανδοῦ δημογέρτου Ὁ Κοννέλλ, κατηγορεῖ αὐτὸν τελευταῖον ὡς ἔχοντα «αἵματοφύρτους χεῖρας», καὶ ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι εἰς «Φιλίππους ὀψεται» αὐτόν. Ὁ Δισραέλς, ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἐβδόμαδας ἠδρευσεν ἐν τῇ Βουλῇ, ἐπελάβετο τῆς εὐκαιρίας ὅπως παλαίσῃ κατὰ τοῦ Ὁ Κοννέλλ τῇ ἐσπέρᾳ τῆς 7 Δεκεμβρίου 1838, κατὰ τινὰ συζήτησιν περὶ χρηματικῶν ἐράνων διοργανωθέντων ὑπὸ τῶν Οὐίγων καὶ τῶν ῥιζοσπαστικῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν προτεσταντικῶν καὶ καταπολέμησιν τῶν καθολικῶν ἐκλογῶν ἐν Ἱρλανδίᾳ. Μετὰ σφοδρότατην ἀγόρευσιν τοῦ Ὁ Κοννέλλ, ἠγέρθη ὁ Δισραέλς, ὅστις τότε ἔνεκα τῶν ἐπιδεικτικῶν αὐτοῦ δημοσίων ἐνεργειῶν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀγύρτης καὶ οὐδὲν πλέον. Εἶχε δ' ὄψιν ἀσυνήθη, πρόσωπον ὠχροτάτον, ὀφθαλμοὺς μέλανας, καὶ μακρὰν οὐλὴν κόμην, καὶ ἐνδυμασίαν πολὺ παράξενον συνισταμένην ἐκ πρασίνου ὑπενδύτου κεκοσμημένου διὰ χρυσῶν ἀλύσεων, καὶ μέλανος λαϊμοδέτου ἄνευ περιλαϊμίου. Ἡ Βουλὴ μόλις συνεκράτει τὸν γέλωτα καὶ προτοῦ ν' ἀρχίσῃ τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ

ὁ Δισραέλς· καὶ ὅτε ἐν προοιμίῳ ἐξητήσατο τὴν ἐπιείκειαν, ἣν παρέχει ἡ Βουλὴ εἰς πάντα τὰ νέα μέλη, καὶ ἥς ὑπέσχετο νὰ μὴ κάμῃ κατάχρησιν, ἀντήχησαν ἀμέσως εἰρωνικὰ «Ἀκούετε! ἀκούετε!». Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ὁ Δισραέλς ἐπετέθη πικρότατα κατὰ τοῦ ἀξιοτίμου καὶ λογιωτάτου ἐκ Δουβλίνου βουλευτοῦ (τοῦ Ὁ Κοννέλλ), καὶ ἀπεκάλεσε τὴν προηγηθεῖσαν ἀγόρευσιν τούτου «ῥητορικὸν συνονθύλευμα». Ἡ Βουλὴ ἀπεκρίνατο εἰς ταῦτα διὰ γελῶτων μυκτηριστικῶν. Ὁ τότε ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ διατελὼν ἐθνικὸς ἥρως τῶν Ἱρλανδῶν ἐκάθητο ἀπέναντι τοῦ παρικόλμου ἀγορητοῦ καὶ ἐκάγχαζε πλατύτατον, ἐνῶ ἡ φρουρὰ αὐτοῦ, ὁ οὐλαμὸς τῶν Ἱρλανδῶν βουλευτῶν, ἤρχισε λυσσώδως θορύβους, συριγμοὺς, γέλωτας, ποδοκροτήματα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν κατάρθωσαν νὰ ἐξαναγκάσωσι τὸν ἀγορεύοντα, ὅπως κατέλθῃ τοῦ βήματος, ἀλλ' ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ λόγου αὐτοῦ ὁ Δισραέλς ἐποίησατο χρῆσιν ἀποστροφῶν ἀκαταλληλοτάτων καὶ χειρονομιῶν ἀναρμόστων, ὥστε οἱ γέλωτες ἤξανον ἐν ἐκάστῃ φράσει αὐτοῦ. Αἱ κατὰ τῶν Οὐίγων κατηγορίαι διήγειραν καγχασμοὺς, ὅτε δὲ τέλος κατήγγειλε τὸν Οὐίγον ὑπουργόν, ὅτι ζητεῖ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἱρλανδίαν, καὶ νὰ δεσμεύσῃ τὴν Ἀγγλίαν κλειῶν αὐτὴν διὰ τῶν κλειδῶν τοῦ Ἀγίου Πέτρου, δὲν ἐδυνήθη πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀγόρευσιν αὐτοῦ, ἐκκωφωθείς ὑπὸ τοῦ ἐπιτεινομένου θορύβου καὶ τῶν γελῶτων. Ἐνῶ δὲ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς διατῆρει τὴν ἀταραξίαν αὐτοῦ, τότε τὰ ἔχασε. καὶ ἀτενίσας ἀσκαρδαμυκεῖ τινὰς τῶν γελώντων ἀντιπάλων αὐτοῦ, ἐξέτεινε τὰς χεῖρας καὶ εἶπε μετὰ φωνῆς βροντώδους καὶ σχεδὸν φοβερᾶς: «Οὐδαμῶς ἐκπλήσσομαι ἐπὶ τῇ γινομένῃ μοι ὑποδοχῇ. Πολλάκις ἐπεχείρησα πολλὰ καὶ πάντοτε ἐπέτυχον τελευταῖον. Νῦν κατέρχομαι τοῦ βήματος· θὰ ἔλθῃ ὅμως χρόνος καθ' ὃν θὰ μὲ ἀκούσητε!». Ἐκάθησε δὲ πνιγόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων τῶν μυκτηριστικῶν γελῶτων, παρέχων παρήγορον παράδειγμα εἰς τοὺς περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν ἀμφιβάλλοντας νεαροὺς ῥήτορας.

Αἱ ἐν ὅλῃ τῇ Γαλλίᾳ ἐκδιδόμεναι ἐφημερίδες συμποσούνται εἰς 1,800, ἥτοι μίαν ἐπὶ 20 χιλ. κατοίκων, ἐνῶ ἐν Ἑλβετίᾳ μία ἐφημερίς ἀναλογεῖ πρὸς 1,700 κατοίκους. Ἐν Πρωσίᾳ ἐκδίδονται 463 ἐφημερίδες, ὧν αἱ 70 εἰσὶ πολιτικαὶ καὶ ἡμερησῖαι.

Εἰς ΑΝΑΦΟΡΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἰς βαπτόμενον.

Τὴν κεφαλὴν βάπτεις, γῆρας δὲ σὺν οὐποτε βίβεις, οὐδὲ παρείων ἐκτανύσεις ρυτίδας. Μὴ τοίνυν τὸ πρόσωπόν σου ἅπαν ψιμύθῳ κατὰπλattes, ὥστε προσώπετον, κοῦγ' ἰσόπρωπον ἔχειν. Οὐδὲν γὰρ πλέον ἐστί. Τί μένει; Οὐποτε ρυτίδος καὶ ψιμύθος τεύξει τὴν Ἐκάβην Ἑλένην. (Λουκιανός).